

Stand van zaken cultuureducatie Noord-Holland 2023

Onderzoeksrapport

Claudia de Graauw
Karien Voermans
Saskia von der Fuhr

5 oktober 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Onderzoeksvragen	3
1.2	Dataverzameling	4
1.3	Respons vragenlijst basisscholen	5
1.4	Bestaande bronnen	7
1.5	Aandachtspunten voor de komende periode	8
1.6	Drempels	10
1.7	Dit rapport	10
2	Visie, draagvlak en beleid	11
2.1	Welk belang hechten PO-scholen aan cultuureducatie?	11
2.2	Bij welke regelingen voor cultuureducatie zijn de scholen betrokken?	17
2.3	Op welke manieren worden ouders betrokken bij cultuureducatie?	19
2.4	Hoe tevreden zijn scholen over hun visie?	21
2.5	Wat zijn de drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van visie, draagvlak en beleid?	21
3	Deskundigheidsbevordering leerkrachten en cultuurpartners	23
3.1	Welke deskundigheid is er op het gebied van cultuureducatie?	23
3.2	Zijn scholen tevreden over de deskundigheid?	25
3.3	Wat zijn de drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van deskundigheidsbevordering?	26
4	Programma- en curriculumontwikkeling	27
4.1	In hoeverre is er samenhang met andere vakken en een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie?	27
4.2	Verbinding binnen- en buitenschoolse cultuureducatie	29
4.3	Hoe beoordelen scholen programma- en curriculumontwikkeling?	31
4.4	Wat zijn drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van programma- en curriculumontwikkeling?	32
5	Samenwerking onderwijs en cultuurpartners	34

5.1	Op welke manieren werken de scholen samen met de culturele omgeving?	34
5.2	Hoe tevreden zijn scholen op het gebied van samenwerking met culturele organisaties?	36
5.3	Wat zijn drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van samenwerking tussen onderwijs en cultuurpartners?	37
6	Kansengelijkheid	38
6.1	Hoe denken scholen over de inzet van cultuureducatie ter bevordering van gelijke kansen?	38
6.2	Welke knelpunten ervaart men?	40
6.3	Wat zijn drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van kansengelijkheid?	41
7	Kennisdeling en netwerken	43
7.1	Wat kan Plein C betekenen op gebied van kennis en netwerken?	43
8	Evaluatie EVI	47
8.1	De bruikbaarheid van EVI	47
8.2	Praktische drempels van EVI	49
9	Vergelijking 2020 – 2023	51
9.1	Visie, draagvlak en beleid	51
9.2	Deskundigheidsbevordering leerkrachten en cultuurpartners	52
9.3	Programma- en curriculum/onderwijsontwikkeling	52
9.4	Samenwerking onderwijs en cultuurpartners	54
10	Conclusies en aanbevelingen	55
	Bijlage	61

1 Inleiding

Plein C, een netwerk- en expertisecentrum op het gebied van cultuureducatie en -participatie, is de provinciale penvoerder van de provincie Noord-Holland voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). Voorafgaand aan de derde CmK-periode (201-2024) heeft een nulmeting plaatsgevonden in opdracht van provincie Noord-Holland en Plein C.

De derde CmK-periode is nu halverwege en Plein C is benieuwd naar de huidige stand van zaken. Daarnaast wil het kenniscentrum graag inzicht hebben in de wensen en behoeften van de partijen waarmee het samenwerkt. Hiervoor is een aantal vragen opgesteld voor de projectleiders en gemeenten waarvoor Plein C werkt. Om deze vragen te beantwoorden is een vragenlijst uitgezet onder de scholen in Noord-Holland. Daarna hebben gesprekken plaatsgevonden met de beleidsmedewerkers van de deelnemende gemeenten en de projectleiders van de verschillende CmK-projecten.

Deze meting zal gebruikt worden als startpunt voor de plannen voor de volgende CmK-periode die start in 2025.

1.1 Onderzoeksvragen

Uit de nulmeting (2020) zijn de volgende onderzoeksvragen overgenomen:

1. Welk belang hechten PO-scholen aan cultuureducatie (visie, ict'er, aantal uur, budget)?
2. Bij welke regelingen m.b.t. cultuureducatie zijn de scholen betrokken?
3. In hoeverre is er samenhang en is er een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie?
4. Welke deskundigheid is er op het gebied van cultuureducatie (groepsleerkrachten, vakdocenten)?
5. Op welke manieren werken de scholen samen met de culturele omgeving?
6. Op welke manieren zijn de ouders betrokken bij cultuureducatie?
7. Hoe beoordelen scholen cultuureducatie op de eigen school?
8. Hoe kijkt men aan tegen cultuureducatie in het licht van bevordering van gelijke kansen?
9. Welke knelpunten ervaart men?
10. Wat zijn de aandachtspunten voor 2020-2024 en in hoeverre worden deze gedeeld door de lokale penvoerders? In hoeverre komen deze overeen met de landelijke aandachtspunten CmK3?
11. In welk opzicht wijkt de provincie Noord-Holland af van het landelijke beeld cultuureducatie in het primair onderwijs?

Daaraan zijn ten behoeve van dit onderzoek de volgende vragen toegevoegd:

12. Hoe doen de verschillende gebieden in Noord-Holland het ten opzichte van elkaar?
13. Wat zijn de wensen en behoeften van scholen, culturele instellingen en gemeenten op het gebied van dienstverlening en communicatie van Plein C?

Om deze vragen te beantwoorden is gebruikgemaakt van verschillende methoden van onderzoek en bestaande databronnen: een vragenlijst is uitgezet onder scholen voor primair onderwijs in Noord-Holland, een onderzoeksrapport dat is gemaakt naar aanleiding van de data uit EVI, en projectleiders en beleidsmedewerkers van betrokken gemeenten zijn geïnterviewd. Ook is het rapport van de nulmeting (2020) gebruikt.

1.2 Dataverzameling

Tijdens het eerste deel van het onderzoek is een vragenlijst uitgezet onder de basisscholen die vallen onder het verzorgingsgebied van Plein C in Noord-Holland. De nulmeting die in 2020 is uitgevoerd, heeft als uitgangspunt gediend voor de vragenlijst die in deze meting is gebruikt. Deze vragenlijst is terug te vinden in de bijlagen.

De vragenlijst is uitgezet via de projectleiders die rechtstreeks contact hebben met de scholen. De wijze van benadering van de scholen verschilde per projectleider; een deel van de projectleiders heeft alle basisscholen benaderd en andere projectleiders hebben alleen de scholen benaderd die meedoen aan CmK.

Om de projectleiders te motiveren hun scholen te bereiken en te verleiden mee te werken, is per projectleider een factsheet gemaakt met de data van hun gebied. De factsheet is tijdens de interviews met hen gedeeld. De interviews zijn gehouden aan de hand van een gespreksprotocol, waarbij de factsheet als onderlegger werd gebruikt. We hebben met alle 16 projectleiders gesproken.

In deze fase van het onderzoek hebben we ook gesproken met beleidsmedewerkers van de gemeenten die meedoen met het CmK-programma. Ook voor deze gesprekken is een gespreksprotocol gemaakt met als onderlegger een factsheet van de betreffende gemeente met data uit het vragenlijstonderzoek. We hebben met 18 van de 21 gemeenten gesproken.

1.3 Respons vragenlijst basisscholen

Het verzorgingsgebied van Plein C bestaat uit 447 scholen in 26 gemeenten; zestig van deze scholen staan in zes gemeenten die niet meedoen met CmK. Dit zijn de zogeheten ‘witte vlekken’. Inmiddels doen twee van deze zes gemeenten (Bloemendaal en Uitgeest) sinds 2021 mee met CmK. Zij worden door Plein C op passende wijze betrokken bij CmK. De scholen in deze gemeenten zijn niet uitgenodigd voor het onderzoek.

In totaal bestaat de onderzoekspopulatie van dit onderzoek uit 387 scholen. 255 van de 387 scholen hebben de vragenlijst ontvangen. De vragenlijst is door 132 scholen ingevuld. Dit is 34% van de onderzoekspopulatie. Niet alle scholen hebben de vragenlijst ontvangen, omdat een deel van de projectleiders de vragenlijst alleen naar de CmK-scholen heeft gestuurd.

	Aantal scholen
Verzorgingsgebied Plein C	447
Witte vlekken	60
Doelgroep onderzoek	387
Uitgenodigd voor onderzoek	255
Respons scholen	132

Tabel 1 Responsanalyse: aantal scholen

De resultaten van het onderzoek zijn betrouwbaar. De CmK-scholen zijn zowel onder de uitgenodigde scholen als in de responsgroep oververtegenwoordigd. De respons is hoog genoeg om uitspraken te doen over alle basisscholen in Noord-Holland, exclusief de grote steden. De zeven grote steden Amsterdam, Alkmaar, Hilversum, Zaanstad, Haarlem, Haarlemmermeer en Amstelveen behoren niet tot het verzorgingsgebied van Plein C.

Aan de scholen is gevraagd om de BRIN-code van de school in te vullen. Op basis van deze BRIN-code is een koppeling gemaakt met het DUO-bestand waarin de achterstandsscore en het aantal leerlingen staan. Voor de analyse is gekeken naar achtergrondkenmerken per school die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen: aantal leerlingen per school, aanwezigheid van één of meerdere icc'ers en potentiescholen.

Aantal leerlingen

Wanneer we de responsgroep vergelijken met de onderzoekspopulatie valt op dat in de responsgroep minder kleine scholen (minder dan 100 leerlingen) zitten dan in de onderzoekspopulatie (11% versus 21%). Scholen met meer dan 300 leerlingen komen juist meer

voor in de responsgroep in vergelijking tot de onderzoekspopulatie (33% versus 22%). Gemiddeld genomen hebben de scholen in de responsgroep dan ook meer leerlingen dan in de onderzoekspopulatie, namelijk 250 versus 210 leerlingen.

Categorie	Responsgroep	Onderzoekspopulatie*
Minder dan 100	13 (11%)	109 (21%)
101-200	36 (30%)	160 (31%)
201-300	32 (26%)	128 (25%)
301-400	24 (20%)	66 (13%)
Meer dan 400	16 (13%)	46 (9%)
Totaal	132 (100%)	509 (100%)
Gemiddeld aantal leerlingen	250	210

* De onderzoekspopulatie bestaat uit alle basisscholen in Noord-Holland met uitzondering van de zeven grote gemeenten die niet onder het verzorgingsgebied van Plein C vallen.

Tabel 2 Responsanalyse: aantal leerlingen

In de analyse in dit rapport is onderscheid gemaakt tussen kleine scholen die minder dan 100 leerlingen hebben, middelgrote scholen met tussen de 100 en 300 leerlingen en grote scholen (meer dan 300 leerlingen).

Aantal icc'ers

Het percentage scholen met één of meerdere icc'ers in dienst, en dat de vragenlijst heeft ingevuld, is 86%.

Aantal icc'ers in dienst	Aantal scholen
1 icc'er	60
2 icc'ers	39
3 icc'ers	9
4 icc'ers	2
5 icc'ers	1

Tabel 3 Aantal **icc'ers op scholen**

Deelname CmK

De helft van de scholen (52%) heeft in de vragenlijst aangegeven mee te doen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). In de praktijk blijkt dat het niet voor alle scholen duidelijk is dat ze meedoen aan de CmK-regeling. Scholen gebruiken dan de projectnaam van het lokale project dat landelijk onder de CmK regeling valt. Hierdoor ligt het percentage scholen

dat meedoet aan de CmK-regeling in werkelijkheid hoger dan de 52% uit de data van de vragenlijst.

Uit de gegevens van Plein C blijkt dat 298 scholen (primair en speciaal onderwijs) meedoen met CmK. In het verzorgingsgebied van Plein C liggen 447 scholen. Het percentage scholen dat meedoet met CmK bedraagt 67%.

Potentiescholen

Potentiescholen zijn scholen met een achterstandsscore hoger dan nul. De achterstandsscore drukt de te verwachten onderwijsachterstand op een school uit op basis van leerlingkenmerken van de betreffende school. Als een school bijvoorbeeld veel kinderen heeft met beide ouders uit een ontwikkelingsland, wordt een hogere onderwijsachterstand verwacht en heeft de school een hogere achterstandsscore. Door middel van de BRIN-code zijn de basisscholen gekoppeld aan de achterstandsscore.

In de responsgroep heeft 32% van de scholen een achterstandsscore hoger dan nul. Landelijk heeft 42% van de scholen een achterstandsscore. 60% van de scholen in de responsgroep heeft een achterstandsscore van 0. Van de overige 8% is geen achterstandsscore bekend.

Vergelijking verschillende gebieden Noord-Holland

De gevraagde vergelijking van de verschillende gebieden in Noord-Holland hebben we niet kunnen maken, omdat de respons per gebied zeer uiteenloopt. In sommige gebieden hebben slechts drie scholen gereageerd; in een ander gebied hebben 45 scholen gereageerd. Door deze grote verschillen in respons is een vergelijking per gebied niet mogelijk. Wel zijn quotes opgenomen uit de interviews met beleidsmedewerkers en projectleiders uit de regio's om beter naar voren te laten komen wat er gebeurt in de verschillende regio's en, waar mogelijk, van elkaar te leren.

1.4 Bestaande bronnen

Naast de vragenlijst en de interviews is gebruikgemaakt van het EVI-rapport van Noord-Holland dat geschreven is aan de hand van de EVI-data van schooljaar 2021-2022.

De vraag was ook om de gegevens van Noord-Holland te vergelijken met landelijke gegevens. Verwacht werd dat er een landelijk rapport zou zijn van de EVI-data. Dit is echter niet gemaakt doordat EVI landelijk nog te weinig is ingevuld. Er zijn helaas ook geen andere landelijke databronnen om Noord-Holland af te zetten tegen de rest van Nederland. Daardoor kunnen we de onderzoeksvraag hierover niet beantwoorden.

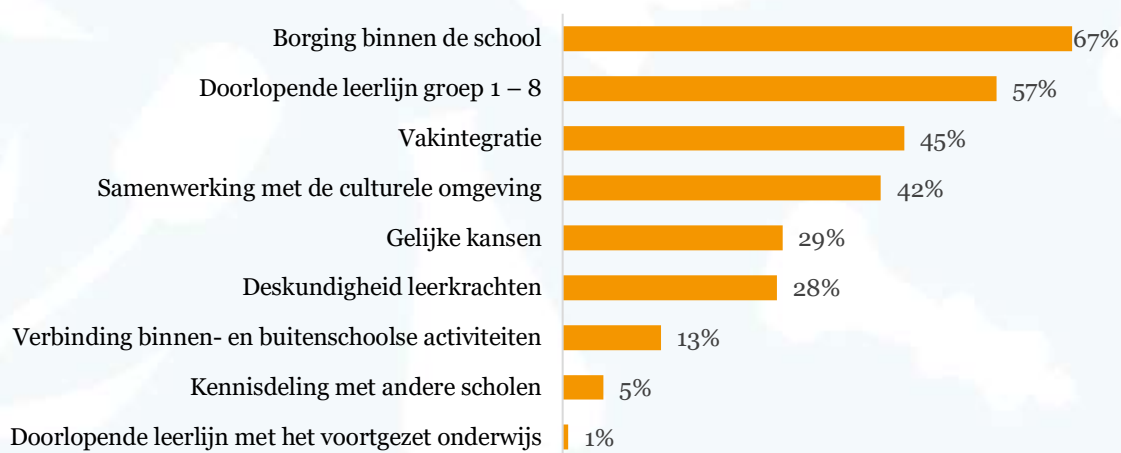
1.5 Aandachtspunten voor de komende periode

De regeling CmK3 is halverwege de looptijd; nog niet alle doelen zijn bereikt. De regeling richt zich op:

- Visie, beleid en draagvlak
- Deskundigheidsbevordering leerkrachten & cultuurpartners
- Programma & curriculum/onderwijsontwikkeling
- Samenwerking onderwijs & cultuurpartners
- Kansengelijkheid

Hieraan is veel aandacht besteed in de afgelopen periode. In dit rapport beschrijven we de huidige stand van zaken per doel. Per hoofdstuk wordt een doel behandeld.

Aan de scholen is gevraagd wat voor hen aandachtspunten zijn voor de komende periode.

Grafiek 1 Wat zijn inhoudelijke aandachtspunten voor cultuureducatie op de scholen de komende periode? Meer antwoorden mogelijk. (N=132)

De borging van cultuureducatie is het belangrijkste aandachtspunt voor de komende periode. Voor de meeste scholen wordt dit genoemd als aandachtspunt voor de komende periode, maar ook door veel beleidsmedewerkers: dat wat nu met CmK wordt bereikt blijvend is en niet wegeeft na het CmK-programma. Het is voor hen belangrijk dat er op alle scholen aandacht is voor cultuureducatie en dat zoveel mogelijk scholen meedoen met het CmK-programma. Aan dit aandachtspunt wordt door de projectleiders actief gewerkt. Zij plannen bijeenkomsten op scholen, waarbij ze samen met de school de visie op cultuureducatie opstellen en deze actueel houden.

Voor ruim de helft (57%) van de scholen is een doorlopende leerlijn van groep één tot en met groep acht een aandachtspunt. Voor bijna de helft (45%) van de scholen is vakintegratie een aandachtspunt voor de komende periode. Projectleiders zien dat scholen aandacht hebben voor vakintegratie; scholen komen met vragen daarover.

Samenwerking met de culturele omgeving is voor bijna de helft (42%) van de scholen een aandachtspunt. Dit is ook voor beleidsmedewerkers van de gemeenten een belangrijk aandachtspunt. Projectleiders zeggen dat ze tezamen met scholen kijken welke culturele partners passen bij de vraag van de school. Hierbij wordt ook gekeken met welke lokale culturele partners kan worden samengewerkt. Projectleiders worden ook door culturele partners benaderd om via hen activiteiten aan te bieden op scholen.

Bijna een derde van scholen (29%) geeft aan dat bevordering van gelijke kansen een aandachtspunt is. Dit is ook voor bijna alle beleidsmedewerkers een aandachtspunt. Ook projectleiders zijn hier steeds meer mee bezig door de koppeling te maken met binnen- en buitenschools aanbod. Maar ook door mee te werken aan projecten die de gemeente aanbiedt.

Deskundigheid van de leerkrachten is voor bijna een derde van de scholen (28%) een aandachtspunt. Projectleiders investeren vooral in het opleiden van ict'ers. Daarnaast komen er vragen over vakdocenten die ingehuurd kunnen worden voor cultuureducatie. De verbinding tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten wordt door 13% van de scholen genoemd als aandachtspunt. Ook kennisdeling met andere scholen is voor slechts enkele scholen (5%) een aandachtspunt. Een doorlopende leerlijn met het voortgezet onderwijs is voor de scholen (nog) geen aandachtspunt de komende periode.

1.6 Drempels

Aan de scholen is gevraagd welke drempels zij ervaren bij het aanbieden van cultuureducatieve activiteiten aan de leerlingen.

Grafiek 2 Welke drempels ervaart uw school om cultuureducatieve activiteiten aan de leerlingen aan te bieden (N=129) Meer antwoorden mogelijk

De helft van de scholen noemt drie drempels voor het aanbieden van cultuureducatieve activiteiten. Ten eerste hebben leerkrachten niet genoeg tijd. Ten tweede zijn er onvoldoende financiële middelen voor de inkoop van culturele activiteiten. Er zijn bijvoorbeeld onvoldoende middelen voor het vervoer van leerlingen. Ten derde stelt ruim een derde (36%) van de scholen andere prioriteiten. Drempels die minder genoemd worden, zijn dat het aanbod niet aansluit op de leerlingen, dat de ouders niet betrokken zijn en dat culturele organisaties niet passen bij de visie van de school.

1.7 Dit rapport

In dit rapport worden de onderzoeksresultaten besproken per onderwerp. Elk hoofdstuk volgt in grote lijnen dezelfde opzet. De resultaten uit het vragenlijstonderzoek worden gepresenteerd en aangevuld met de gegevens uit de EVI-rapportage. Aansluitend wordt beschreven wat de beleidsmedewerkers en projectleider over het betreffende onderwerp te vertellen hebben. Per onderwerp wordt beschreven hoe tevreden de scholen ermee zijn, welke drempels zij ervaren, en welke wensen en behoeften zij hebben. Tevens wordt gekeken of scholen behoefte hebben aan meer informatie over dit onderwerp en of het een aandachtspunt voor hen is.

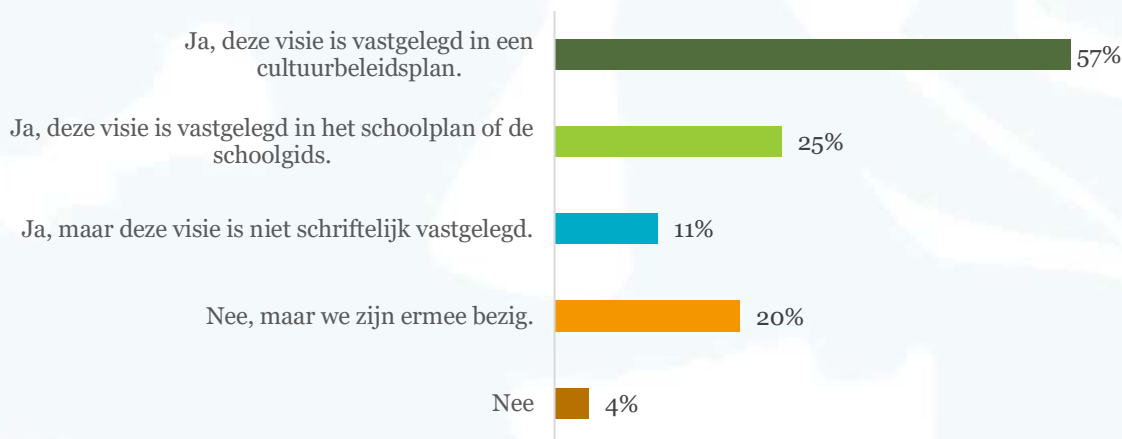
2 Visie, draagvlak en beleid

In dit hoofdstuk gaan we in op de onderwerpen met betrekking tot visie, draagvlak en beleid. We gaan dieper in op de visie van scholen op het gebied van cultuureducatie, de ict'ers op scholen en het budget dat zij te besteden hebben. Daarnaast is gekeken naar de betrokkenheid van de ouders bij cultuureducatieve activiteiten. Wanneer relevante gegevens uit EVI gehaald konden worden, staan die apart vermeld. Aan de scholen is ook gevraagd wat de drempels, wensen en behoeften zijn wanneer het gaat om visie, draagvlak en beleid op het gebied van cultuureducatie.

2.1 Welk belang hechten PO-scholen aan cultuureducatie?

Visie

Aan de scholen is gevraagd of zij een visie hebben op cultuureducatie en op welke manier deze is vastgelegd.

Grafiek 3 Heeft uw school een visie op cultuureducatie? (N=132) Meerdere antwoorden mogelijk

Bijna alle scholen hebben een visie op cultuureducatie of zijn er mee bezig. De meeste hebben deze visie ook vastgelegd. Iets meer dan de helft (57%) van de scholen heeft de visie op cultuureducatie vastgelegd in een cultuurbeleidsplan en een kwart (25%) van de scholen heeft deze visie vastgelegd in het schoolplan of de schoolgids. De helft van de scholen die de visie heeft vastgelegd in het schoolplan, heeft de visie ook in een cultuurbeleidsplan vastgelegd.

Een vijfde (20%) van de scholen heeft de visie op cultuureducatie niet vastgelegd, maar is daar wel mee bezig. 11% van de scholen zegt wel een visie te hebben, maar heeft deze niet schriftelijk vastgelegd. Een klein deel van de scholen (4%) heeft geen visie op cultuureducatie. Kleine scholen hebben vaker nog geen visie, maar zijn er vaak wel mee bezig.

Aan de scholen die een visie op cultuureducatie hebben of ermee bezig zijn, is gevraagd op welke manier deze visie herkenbaar is op de school.

Grafiek 4 Hoe is de visie op cultuureducatie herkenbaar in de praktijk van de school? (N=127) Meerdere antwoorden mogelijk

Bijna drie kwart (72%) van de scholen geeft aan dat de visie herkenbaar is in de samenwerking met culturele instellingen. Bijna net zoveel scholen (70%) hebben de visie vertaald in het activiteitenprogramma op de school. Op de helft (50%) van de scholen is de visie herkenbaar in de manier waarop groepsleerkrachten cultuureducatie verzorgen. Bij een derde (34%) van de scholen is zij zichtbaar in de doorgaande leerlijn die wordt gebruikt. Bij drie op de tien scholen (29%) is de visie herkenbaar in de professionaliseringsplannen voor het team. 15% van de scholen heeft de visie nog niet vertaald naar de praktijk. Ruim de helft van deze scholen hebben aangegeven nog bezig te zijn met hun visie op cultuureducatie.

De scholen die 'anders, namelijk' hebben gekozen, geven aan dat er gewerkt wordt met vakleerkrachten en gastlessen. Onder 'anders' valt ook samenwerking met andere scholen.

Uit de gegevens van EVI blijkt dat 65% van de scholen een visie op cultuureducatie heeft. Dit is minder dan op de scholen die deze vragenlijst hebben ingevuld, waarvan 81% een visie op cultuureducatie heeft.

De projectleiders van de verschillende CmK-projecten in de provincie zeggen in de interviews dat het sterk verschilt per school en project hoe ze omgaan met het opstellen en vastleggen van de visie op cultuureducatie. De ene school staat open om aan de visie te werken en een andere school heeft de prioriteiten ergens anders liggen.

Projectleiders denken mee met scholen met hun visie op cultuureducatie en wat ze daarover opschrijven. Een aantal projectleiders geeft aan dat er speciale trajecten worden ingezet om aan de visie te werken. Er zijn dan teamtrainingen om ook gelijk draagvlak te creëren voor het cultuureducatiebeleid. Echter, op scholen zijn veel wisselingen waardoor het lastig is continuïteit te houden binnen de ontwikkelingen van cultuureducatie.

“Samen met scholen vul ik EVI in. Dit is een verplicht onderdeel om mee te kunnen doen met CmK. Scholen vinden het lastig om een visie te bepalen. Door samen EVI in te vullen ontstaat er draagvlak bij de directeur en de icc'er. De visie wordt dan niet gelijk vastgelegd. Eerst wordt er in de praktijk gewerkt met trainingen en activiteiten. Scholen zien wat ze belangrijk vinden door het in de praktijk te brengen. Daarna wordt er een visie vastgelegd en dit werkt.”

“Er vinden gesprekken plaats met icc'ers, directie en zelfs met het team over cultuureducatie. Tijdens de teamgesprekken wordt er gekeken naar de krachten van de leerkrachten en hoe deze ingezet kunnen worden op de school. Misschien zijn er leerkrachten met een muziek- of dansachtergrond die ingezet kunnen worden op school. Op deze manier wordt er een vorm van eigenaarschap gecreëerd op de school.”

Gemeenten vinden het belangrijk dat cultuureducatie een vaste plek krijgt op school. Uit de interviews met de beleidsmedewerkers van de deelnemende gemeenten blijkt echter dat zij het lastig vinden om zich met de visie op cultuureducatie van scholen te bemoeien. De beleidsmedewerkers zien ook dat het verschilt per school hoe deze met de visie en het beleid omgaat. CmK is hier een goede regeling voor, maar het beleid moet geborgd worden. Zodat het ook kan bestaan zonder de CmK-regeling.

Interne cultuurcoördinator(en)

Een belangrijke factor voor (de borging van) cultuureducatie op scholen zijn de interne cultuurcoördinatoren. Aan de scholen is dan ook gevraagd hoeveel gecertificeerde en niet-gecertificeerde cultuurcoördinatoren aanwezig zijn.

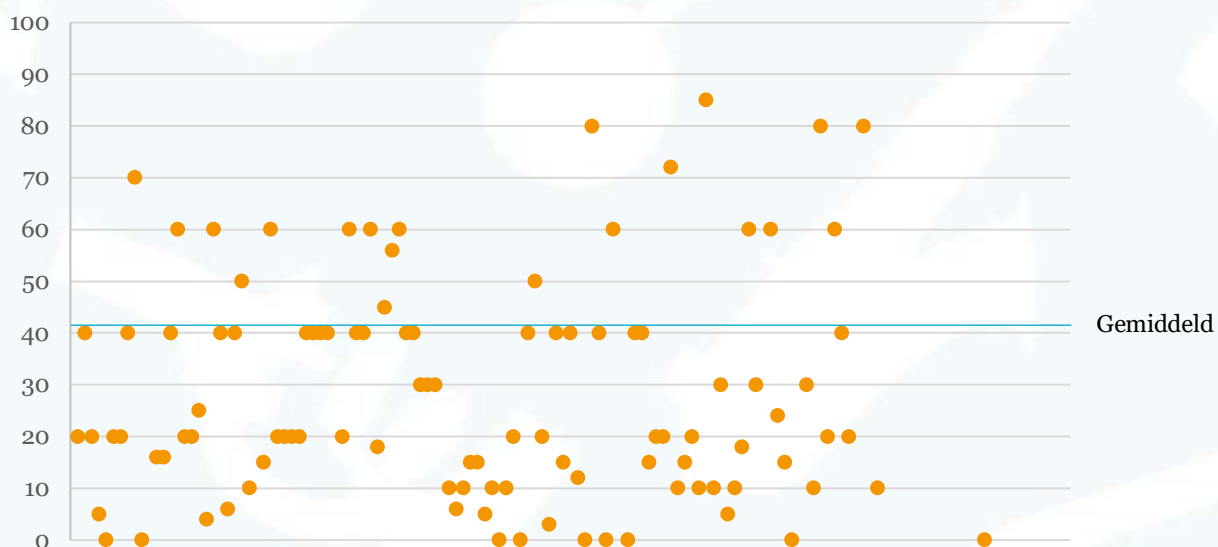
Figuur 1 Aantal interne cultuurcoördinatoren, al dan niet gecertificeerd en het gemiddeld aantal beschikbare uren (N=132)

Op 86% van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld, zijn interne cultuurcoördinatoren (icc'ers) aanwezig. Op deze 113 scholen zijn 178 icc'ers. Hiervan is 62% gecertificeerd en 38% niet gecertificeerd.

Gemiddeld zijn er 41 taakuren per schooljaar per school beschikbaar voor cultuurcoördinatie. Het aantal beschikbare taakuren op de scholen loopt uiteen: van geen taakuren tot 900 taakuren per schooljaar. Deze uren zijn verdeeld over alle cultuurcoördinatoren op de school.

Opvallend is dat scholen met een achterstandscore gemiddeld 58 taakuren ter beschikking hebben voor cultuurcoördinatie, terwijl scholen zonder achterstandscore 27 taakuren ter beschikking hebben voor cultuurcoördinatie.

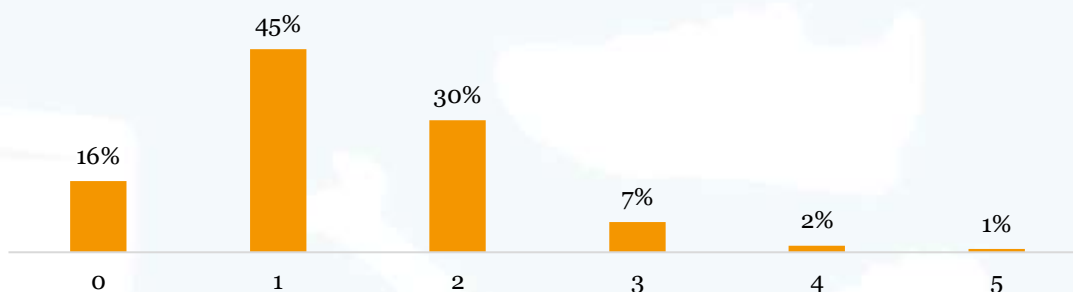
In onderstaande grafiek staat het aantal taakuren voor cultuurcoördinatie. De uitschieters van 900, 400 en 150 taakuren zijn hierin niet meegenomen.

Grafiek 5 Hoeveel (taak)uren per schooljaar zijn er in totaal voor cultuurcoördinatie beschikbaar? (N=108)

Het aantal cultuurcoördinatoren per school verschilt sterk. Van alle scholen heeft 16% geen icc'er. Op bijna de helft (45%) van de scholen is één icc'er actief. Op een derde (30%) van de scholen zijn twee icc'ers actief. Op 7% van de scholen zijn drie icc'ers. Op 2% van de scholen zijn vier icc'ers actief. Op een enkele school zijn vijf icc'ers actief. Naarmate de scholen groter zijn is het aantal icc'ers ook groter.

Op alle grote scholen is een icc'er aanwezig. Bij 88% van de middelgrote scholen is één of zijn meerdere icc'ers actief. Op drie kwart van de kleine scholen is één of zijn meerdere icc'ers actief.

Grafiek 6 Aantal icc'ers actief op een school (N=132)

Twee derde (64%) van de scholen die EVI heeft ingevuld, heeft één of meerdere icc'ers in dienst. 43% van de scholen heeft één icc'er in dienst en 21% van de scholen heeft er twee of drie in dienst. Het percentage dat uit EVI komt, is dus lager dan het percentage uit dit onderzoek.

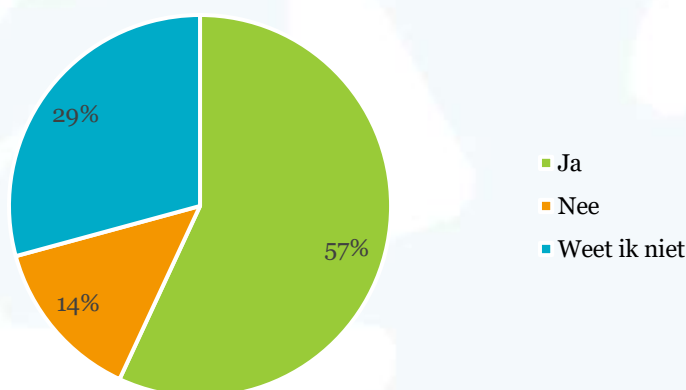
Sommige beleidsmedewerkers verbaasden zich over het gemiddeld lage aantal uren dat een icc'er te besteden heeft per schooljaar. Zij vertellen dat ze dit ter sprake kunnen brengen bij overleggen, maar weten ook dat zij hierop weinig invloed hebben. De projectleiders uit gebieden waar weinig taakuren beschikbaar zijn, gaven aan dit met de icc'ers te gaan bespreken, omdat zij ook vonden dat er weinig taakuren beschikbaar zijn voor de coördinatie van cultuureducatie.

Beleidsmedewerkers vinden het belangrijk dat er voldoende icc'ers zijn. Icc'ers houden volgens hen de kwaliteit van cultuureducatie op scholen hoog. Icc'ers spelen een belangrijke rol bij de invulling van en communicatie over cultuureducatie. Zij zijn daarnaast een onzekere factor. Wanneer een icc'er naar een andere school gaat, ligt de cultuureducatie op de vorige school vaak stil.

Het opleiden van icc'ers is één van de taken waar veel projectleiders mee bezig zijn. In het noorden van de provincie wordt bijvoorbeeld gekeken of de cursus daar kan plaatsvinden om de reisafstand voor de leerkrachten te verkleinen.

Budget

Aan de scholen is gevraagd of cultuureducatie is opgenomen als aparte post in de begroting.

Grafiek 7 Is cultuureducatie als aparte post opgenomen in de begroting van de school? (N=130)

Meer dan helft, namelijk 57% van de scholen, geeft aan dat cultuureducatie een aparte post is in de begroting. 14% van de scholen heeft geen aparte post voor cultuureducatie en bijna een derde deel van degenen die de vragenlijst hebben ingevuld, weet niet of er een aparte post is voor cultuureducatie.

2.2 Bij welke regelingen voor cultuureducatie zijn de scholen betrokken?

Er zijn verschillende regelingen om cultuureducatie te ondersteunen. Scholen maken veelvuldig gebruik van de diverse regelingen. Deze monitor richt zich op de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). In totaal maakt 67% van de scholen in het verzorgingsgebied van Plein C (298 scholen¹ van de 447 scholen) gebruik van de regeling CmK. In dit verzorgingsgebied is dat opgedeeld in 14 verschillende projecten.

Aan de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld, is gevraagd van welke regelingen de school gebruikmaakt voor cultuureducatie.

Regeling	Percentage
Cultuureducatie met Kwaliteit.	52%
Gemeentelijke regelingen.	51%
Losse regelingen/subsidie per activiteit.	28%
Méér Muziek in de Klas.	18%
We maken geen gebruik van regelingen/subsidies.	6%
Anders, namelijk:	13%

Tabel 4 Van welke regelingen maakt de school gebruik? Meerdere antwoorden mogelijk (N=132)

De verwachting was dat het percentage bij Cultuureducatie met Kwaliteit hoger zou zijn, aangezien een groot deel van de scholen die zijn aangeschreven hieraan meedoet. Echter, niet alle scholen weten dat ze meedoen met CmK. Ze weten wel dat ze meedoen met het project, maar dat dat project onderdeel is van CmK, is niet bij iedereen bekend. Scholen denken soms dat het een gemeentelijk project is, omdat de projectleider vaak ook als cultuurcoach bij een gemeentelijke welzijnsorganisatie werkt.

28% van de scholen maakt gebruik van losse regelingen of subsidies per activiteit. Aan deze scholen is gevraagd welke regelingen dit zijn. Hieronder vallen:

- Filmhub
- NPO-gelden
- Jeugdeducatiefonds
- Particuliere fondsen

¹ Document: Kenmerken Gemeenten 2023 - Plein C

Bij het antwoord 'anders, namelijk' zijn de volgende antwoorden gegeven:

- School en omgeving
- NPO-gelden
- Eigen budget.
- Cultuurmenu
- Centrum van de Kunsten

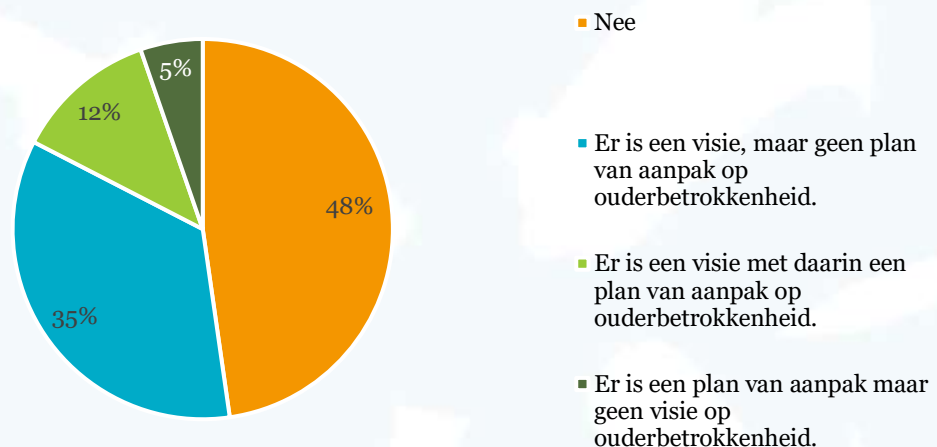
In de antwoorden van de losse regelingen en de categorie 'anders, namelijk' stonden ook antwoorden zoals het cultuurmenu van de regio, maar ook het centrum voor de kunsten. Uit deze antwoorden blijkt dat het voor leerkrachten, maar ook directeuren lastig is om te bepalen waar welk budget vandaan komt.

Dat het voor de icc'ers en directeuren niet altijd duidelijk is waar welk geld vandaan komt, wordt bevestigd door de projectleiders. Scholen weten dat ze meedoen met bepaalde regelingen, maar welke dat zijn, is niet altijd duidelijk. De projectleiders gebruiken niet altijd de term CmK in de communicatie naar de scholen. Achter de schermen weten de projectleiders welk potje wordt gebruikt voor activiteiten of trainingen.

Dat gebruikgemaakt wordt van gemeentelijke regelingen komt voor een aantal beleidsmedewerkers als een verrassing, omdat er in die gemeenten geen subsidies of gemeentelijke regelingen zijn waarvan gebruikgemaakt kan worden. Zij denken dat de scholen wellicht CmK bedoelen met een gemeentelijke regeling.

2.3 Op welke manieren worden ouders betrokken bij cultuureducatie?

Ouders worden steeds vaker betrokken op scholen om mee te helpen bij de uitvoering van cultuureducatie. Aan de scholen is gevraagd of zij een visie en een plan van aanpak hebben op het gebied van ouderbetrokkenheid bij cultuureducatie.

Grafiek 8 Is er een visie en plan van aanpak op ouderbetrokkenheid? (N=132)

Er valt nog winst te halen bij ouderbetrokkenheid. Ongeveer de helft, namelijk 48% van de scholen, geeft aan geen visie en plan van aanpak te hebben op het gebied van ouderbetrokkenheid. Iets meer dan een derde deel van de scholen heeft een visie, maar geen plan van aanpak. 12% van de scholen heeft een visie met daarin een plan van aanpak op het gebied van ouderbetrokkenheid en slechts een enkele school (5%) heeft een plan van aanpak, maar geen visie op ouderbetrokkenheid.

Scholen kunnen op allerlei manieren ouders betrekken bij hun cultuuractiviteiten.

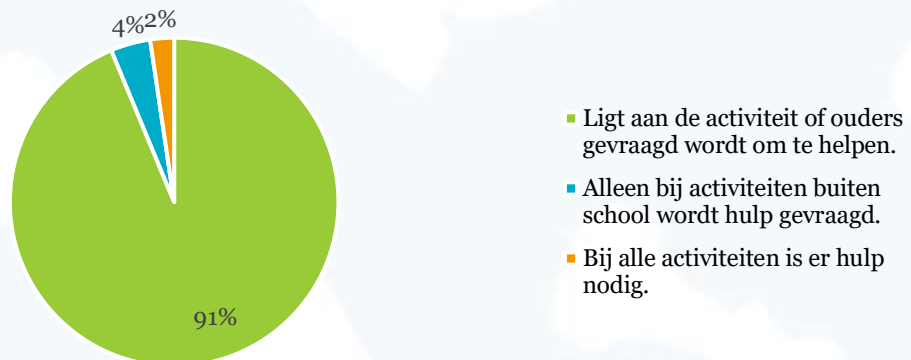
Manieren van ouderbetrokkenheid	Percentage
Helpen met vervoer.	94%
Foto's, exposities en presentaties.	91%
Begeleiding in de klas als dat nodig is.	89%
Een workshop geven in de klas.	54%
Themabijeenkomsten.	28%
Ouder-kind-lessen.	9%
Ouders worden niet betrokken.	2%

Tabel 5 Op welke manier betrekken jullie de ouders bij cultuuractiviteiten? Meerdere antwoorden mogelijk (n=132)

We zien hier een duidelijke top 3 van manieren waarop ouders worden betrokken bij cultuuractiviteiten. Op bijna alle scholen wordt hulp bij vervoer gevraagd (94%), wordt met de ouders gedeeld wat kinderen op school (mee)maken door middel van foto's, exposities en presentaties waar ouders naar kunnen komen kijken (91%). Ook worden ouders gevraagd voor begeleiding in de klas (89%).

Daarnaast zien we dat ruim de helft (54%) van de scholen vraagt aan ouders of zij een workshop kunnen geven in de klas als zij een bepaalde expertise hebben. 28% van de scholen organiseert speciale themabijeenkomsten waarvoor zij ouders uitnodigen en 9% heeft ouder-kind-lessen om ouders meer te betrekken bij cultuuractiviteiten. Slechts 2% van de scholen geeft aan dat zij ouders niet betrekken bij cultuuractiviteiten op school.

Aan de scholen die ouders betrekken bij activiteiten, is gevraagd hoe vaak zij ouders betrekken bij culturele activiteiten.

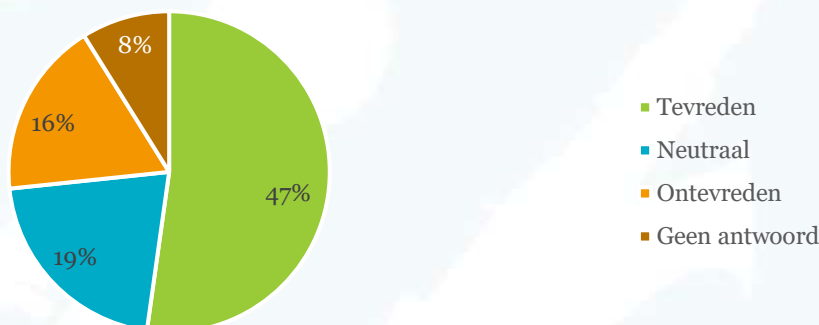

Grafiek 9 Hoe vaak betrekken jullie ouders bij culturele activiteiten? (N=128)

Bij bijna alle deelnemende scholen ligt het aan de activiteit of ouders gevraagd worden om te helpen. 4% van de scholen vraagt alleen de ouders wanneer een activiteit buiten de school plaatsvindt en 2% van de scholen vraagt bij alle activiteiten ouders om te helpen.

Aan de scholen die aangegeven hebben dat ze ouders niet betrekken bij cultuuractiviteiten, is gevraagd waarom zij ouders niet betrekken. Twee scholen geven aan dat ze niet goed weten hoe ze de ouders kunnen vragen om te helpen. Eén school geeft aan dat het te veel moeite kost om ouders bereid te vinden om te komen helpen.

2.4 Hoe tevreden zijn scholen over hun visie?

Grafiek 10 Tevredenheid van scholen over visie

Uit het rapport van EVI blijkt dat 47% van de scholen tevreden is over hun visie. 19% is er neutraal over en 16% is ontevreden over de visie op cultuureducatie. 8% van de scholen heeft op deze vraag geen antwoord gegeven.

Daarnaast heeft 70% van de scholen bij het invullen van EVI aangegeven de visie op cultuureducatie verder te willen ontwikkelen. De overige 30% wil de visie niet verder ontwikkelen.

Knelpunten die veel genoemd worden in EVI bij het onderdeel 'visie' zijn corona, herziening van de visie, geen ruimte voor verbetering zien, geen prioriteit en tijdgebrek.

2.5 Wat zijn de drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van visie, draagvlak en beleid?

Aan de scholen is gevraagd welke drempels zij ervaren op het gebied van cultuureducatie. Op het gebied van visie is de belangrijkste drempel dat er onvoldoende financiële middelen zijn voor inkoop van culturele activiteiten. Dit wordt door ruim de helft (53%) van de scholen aangegeven. Ruim een derde (36%) van de scholen geeft aan dat de school andere prioriteiten stelt. Daarnaast geeft 4% van de scholen aan dat de ouders niet betrokken zijn. Een vijfde van de scholen heeft 'anders, namelijk' geantwoord. De antwoorden die naar voren komen, zijn het

ontbreken van een interne cultuurcoördinator, geen heldere visie op cultuureducatie, en te weinig tijd voor overleg met het team.

Aan de scholen is ook gevraagd wat zij van Plein C nodig hebben om cultuureducatie vorm te geven en te implementeren binnen de school. 74% van de scholen heeft behoefte aan informatie op het gebied van subsidieregelingen. Hiervan wil 83% informatie via post of mail ontvangen en 49% door middel van een netwerkbijeenkomst. Dat scholen meer informatie willen over subsidieregelingen sluit aan op de drempels die men ervaart op het gebied van financiële middelen. Daarnaast geeft 55% van alle scholen aan graag informatie te ontvangen over landelijke ontwikkelingen. Deze scholen ontvangen deze het liefst per post/mail (87%). Een derde wil de informatie door middel van een netwerkbijeenkomst ontvangen.

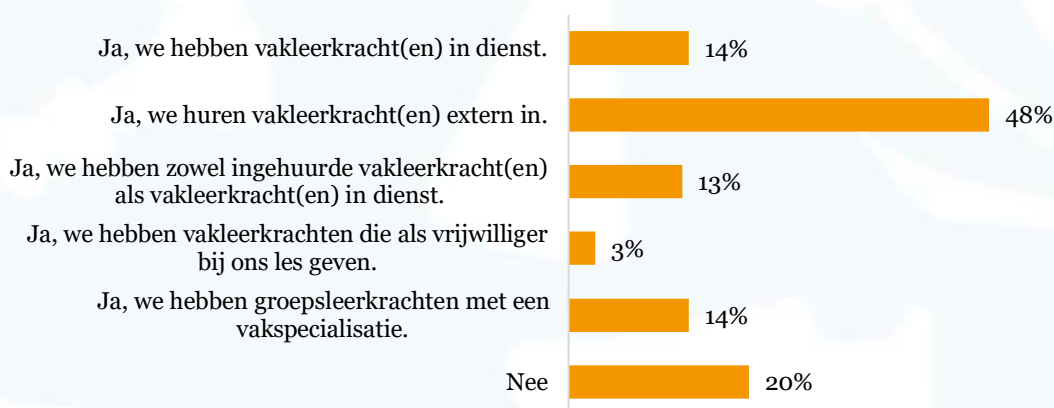
Daarnaast is aan de scholen gevraagd welke aandachtspunten zij belangrijk vinden voor de komende periode. Het belangrijkste aandachtspunt is borging; 67% van de scholen vindt dit belangrijk. Ook beleidsmedewerkers geven aan dat gemeenten dit belangrijk vinden. Op alle scholen dient er aandacht te zijn voor cultuureducatie en zij moet een vast component zijn op school. Het is ook van belang dat zoveel mogelijk scholen in de gemeente meedoen met het CmK-programma.

3 Deskundigheidsbevordering leerkrachten en cultuurpartners

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de deskundigheidsbevordering van leerkrachten en cultuurpartners. Gekeken is wat voor deskundigheid op school aanwezig is, of gebruikgemaakt wordt van vakleerkrachten en hoe de samenwerking met de groepsleerkrachten dan is. Daarnaast is gekeken naar de drempels, wensen en behoeften die scholen hebben op het gebied van deskundigheidsbevordering. De gegevens vanuit EVI hebben we meegenomen voor zover deze een aanvulling zijn op de data van de uitgezette vragenlijst.

3.1 Welke deskundigheid is er op het gebied van cultuureducatie?

Op het gebied van cultuureducatie worden door bijna de helft van de scholen vakleerkrachten ingehuurd. Aan alle scholen is gevraagd of zij met vakleerkrachten werken en of deze in dienst zijn of worden ingehuurd.

Grafiek 11 Zijn er op uw school vakleerkrachten voor cultuureducatie? (N=132) Meerdere antwoorden mogelijk

14% van de scholen heeft een vakleerkracht in dienst. Bijna de helft (48%) van de scholen huurt extern een vakleerkracht in. 13% van de scholen heeft zowel een ingehuurde vakleerkracht als een vakleerkracht in dienst. In EVI geeft ruim de helft (55%) van de scholen aan dat er minimaal één vakleerkracht in dienst is. In de vragenlijsten zijn verschillende antwoordcategorieën gebruikt, waardoor de antwoorden niet één-op-één te vergelijken zijn.

40% van de scholen heeft één vakleerkracht in dienst. 13% heeft twee of drie vakleerkrachten in dienst. Nog eens 2% van de scholen heeft aangegeven vier of meer vakleerkrachten in dienst te hebben. Enkele scholen (3%) hebben een vakleerkracht die als vrijwilliger les komt geven. 14% heeft een groepsleerkracht met een vakspecialisatie. Uit EVI blijkt dat op twee derde (67%) van de scholen een leerkracht in dienst is met deskundigheid op het gebied van cultuureducatie. Bijna een kwart (23%) van alle scholen heeft één leerkracht in dienst met die deskundigheid. 22% geeft aan twee of drie vakleerkrachten in dienst te hebben. Nog eens 22% heeft vier of meer vakleerkrachten in dienst. Een vijfde deel (20%) van de scholen heeft geen vakleerkracht voor cultuureducatie.

Wanneer scholen hebben aangegeven dat ze werken met een vakleerkracht voor cultuureducatie, kregen zij de vraag op welke manier de groepsleerkracht en de vakleerkracht samenwerken.

Grafiek 12 Welke onderstaande uitspraken over de samenwerking tussen groepsleerkrachten en vakleerkrachten is van toepassing op uw school? (N=104) Meerdere antwoorden mogelijk

Bij drie kwart van de scholen neemt de vakleerkracht de les over en verlicht op die manier de werkdruk voor de groepsleerkracht. Bij ruim een derde (38%) van de scholen is er sprake van co-teaching, waarbij de vakleerkracht en de groepsleerkracht samen lesgeven en van elkaar leren. Bij 14% van de scholen coacht de vakleerkracht de groepsleerkracht in het verzorgen van de les. Bij 11% van de scholen werken de vakleerkracht en de groepsleerkracht samen aan de vormgeving van het vak en verdelen de lessen.

Volgens de gegevens uit EVI blijkt dat in de kunstdiscipline muziek (75%) de meeste deskundigheid ligt op de scholen. Daarna volgt beeldende vorming (53%) en als derde drama en spel (38%).

Projectleiders vertellen dat door veel samenwerking en inzet van vakleerkrachten de kwaliteit van cultuureducatie op de scholen wordt verhoogd. Bij een aantal projecten wordt nog ingezet op co-teaching. Hoewel één projectleider zegt dat dit niet heeft gewerkt, geven andere projectleiders juist aan dat de leerkracht echt betrokken wordt bij de les.

“Co-teaching wordt nog steeds ingezet, maar met de hoge werkdruk voor de leerkrachten is het lastiger. Het werkt wel als het samen gebeurt: de vakleerkracht geeft een opdracht en het project wordt afgerond door de groepsleerkracht. Deze manier blijkt te werken.

Er worden bijvoorbeeld bij theaterlessen handvatten gegeven voor sociaal-emotionele oefeningen die opgepakt worden door de leerkrachten.”

“We ontwikkelen tools voor leerkrachten. We geven workshops en trainingen binnen verschillende disciplines. Bijvoorbeeld in vakoverstijgend werken of de inclusieve klas. Zo proberen we leerkrachten handvatten en tools te geven om het cultuuronderwijs zo goed mogelijk in te vullen.”

Uit de interviews met de beleidsmedewerkers komt naar voren dat zij deskundigheid bij de leraren ook belangrijk vinden voor de borging op de scholen. Zij zijn van mening dat wanneer leerkrachten zelf enthousiast zijn, ze dat ook op een juiste manier kunnen overbrengen op de leerlingen.

3.2 Zijn scholen tevreden over de deskundigheid?

Grafiek 13 Tevredenheid over deskundigheid

Uit het rapport van EVI blijkt dat ruim vier op de tien scholen (44%) die een beoordeling op het onderwerp deskundigheid hebben gegeven hierover tevreden is. Ruim een derde deel (36%) van de scholen gaf een neutrale beoordeling op het vlak van deskundigheid. 10% van de scholen is

ontevreden over de deskundigheid op de school. Nog eens 10% heeft geen beoordeling gegeven op het vlak van deskundigheid.

Uit EVI blijkt dat de bereidheid om de deskundigheid verder te ontwikkelen groot is. Ruim drie kwart (78%) van de scholen geeft aan bereid te zijn om de deskundigheid verder te ontwikkelen. 22% van de scholen wil dit niet.

In EVI wordt aangegeven dat de grootste knelpunten die worden ervaren, zijn: een gebrek aan deskundigheid, het niet verankerd zijn van cultuureducatie in het team, de gebrekkige inzet van deskundigheid en het geen prioriteit hebben van cultuureducatie.

3.3 Wat zijn de drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van deskundigheidsbevordering?

Aan de scholen is gevraagd welke drempels zij ervaren op het gebied van cultuureducatie. Eén van de belangrijkste genoemde drempels is gebrek aan deskundigheidsbevordering, namelijk dat hiervoor onvoldoende tijd is bij de leerkrachten (55%). Dit is een groter probleem bij grote scholen (70%) dan bij middelgrote (44%) en kleine scholen (49%)

De scholen konden in de vragenlijst aangeven over welk onderwerp zij meer informatie zouden willen. 61% van alle scholen geeft aan meer informatie te willen ontvangen over deskundigheidsbevordering. Hiervan geeft 79% aan dat via de post of mail te willen ontvangen. Bijna de helft (49%) wil deze informatie door middel van een netwerkbijeenkomst ontvangen. De helft van de scholen (48%) wil graag een training op de eigen school om de deskundigheid binnen het team te vergroten.

Ondanks dat veel scholen (79%) gebruikmaken van vakleerkrachten, geeft 28% van de scholen aan dat zij deskundigheid van de leerkrachten een aandachtspunt vinden voor de komende periode. Bijna de helft (44%) van de middelgrote scholen vindt de deskundigheid van de leerkrachten een aandachtspunt. Bij de grote scholen is dat een derde (30%). Slechts 14% van de kleine scholen vindt dit een aandachtspunt.

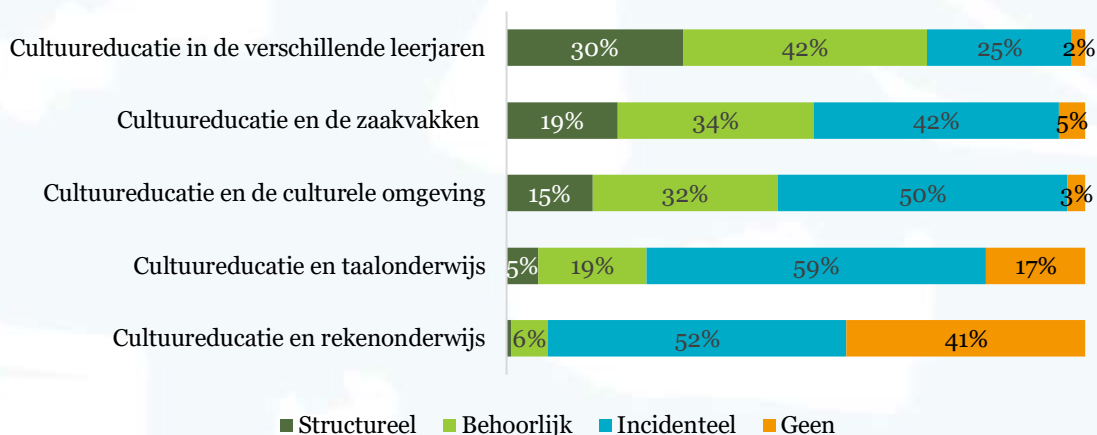
4 Programma- en curriculumontwikkeling

In dit hoofdstuk is gekeken naar de samenhang tussen cultuureducatie met andere vakken op school, maar ook naar de samenhang tussen de verschillende kunstdisciplines en of er een doorlopende leerlijn aanwezig is. Binnen dit hoofdstuk valt ook binnen- en buitenschoolse cultuureducatie; een onderwerp dat steeds belangrijker wordt op scholen. Hierbij kijken we ook naar drempels, wensen en behoeften.

4.1 In hoeverre is er samenhang met andere vakken en een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie?

Samenhang cultuureducatie

Het is steeds belangrijker dat cultuureducatie samenhangt met andere vakken op de scholen. Scholen hebben aangegeven of en hoe vaak er samenhang is tussen zaak- en cultuurvakken.

Grafiek 14 In hoeverre is er samenhang op school aanwezig tussen... (N=130)

Veruit de meeste samenhang is te vinden (structureel en behoorlijk) tussen cultuureducatie in de verschillende schooljaren, namelijk bij bijna drie kwart van de scholen (72%). Bij ongeveer de helft van de scholen is er samenhang tussen cultuureducatie en de zaakvakken en tussen

cultuureducatie en de culturele omgeving. Samenhang met taal- en rekenonderwijs is bij slechts een klein deel van de scholen aanwezig (structureel/behoorlijk).

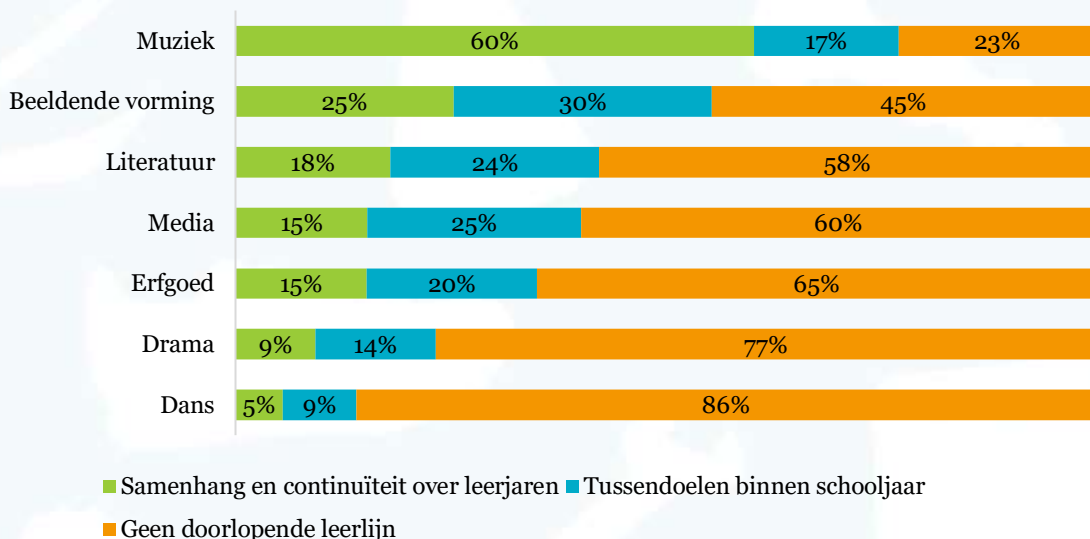
De meest voorkomende onderwijsvormen op het gebied van cultuuronderwijs in de onderbouw zijn thematisch onderwijs (96%), jaarlijkse activiteiten (89%) en excursies (83%), volgens de scholen die EVI hebben ingevuld. In de bovenbouw is er een iets andere verdeling, namelijk: jaarlijkse activiteiten (93%), excursies (85%), thematisch onderwijs (79%) en losse lessen (89%).

“Thematisch onderwijs blijft een belangrijk aandachtspunt voor de scholen. Thema's die naar voren komen, worden geagendeerd in de cursus, steeds meer vakoverstijgend met taalonderwijs en burgerschap. Hoe kun je cultuuronderwijs inzetten bij andere vakken, het breder trekken? Kan ook in de begeleiding op school.”

Uit de interviews met de projectleiders komt naar voren dat scholen steeds meer vragen naar vakintegratie. Scholen willen cultuureducatie steeds meer combineren met andere vakken.

Doorlopende leerlijn

Behalve naar de samenhang van cultuur en de verschillende vakken op school is gevraagd of er een doorlopende leerlijn is voor de verschillende disciplines.

Grafiek 15 In welke mate werkt u met een doorlopende leerlijn binnen de verschillende vakken? (N=132)

Vooraf bij muziek zijn er samenhang en continuïteit door de leerjaren heen, namelijk bij 60% van de scholen. Op 17% van de scholen wordt voor muziek gewerkt met tussendoelen tijdens het schooljaar. De overige 23% heeft geen doorlopende leerlijn op het gebied van muziek.

Bij beeldende vorming heeft 25% van de scholen samenhang en continuïteit door de leerjaren heen. Bijna een derde deel (30%) van de scholen heeft voor beeldende vorming tussendoelen tijdens het schooljaar. De overige 45% heeft geen doorlopende leerlijn op het gebied van beeldende vorming.

Bij de overige disciplines wordt minder vaak met doorgaande leerlijnen gewerkt. Er is minder vaak sprake van samenhang en continuïteit of tussendoelen. Met betrekking tot literatuur is er bij bijna de helft nog iets van een leerlijn (42% heeft samenhang en continuïteit of tussendoelen). Voor media is dat 40% en voor erfgoed 35%. Bij drama en dans is er de minste samenhang. Drie kwart van de scholen (77%) heeft geen doorlopende leerlijn voor drama en 86% niet voor dans.

Volgens de data uit EVI is beeldende vorming de kunstvorm die het vaakst wordt aangeboden, namelijk door 98% van de scholen. Daarna volgt muziek met 91%. Als derde volgt drama/spel (68%) en vakoverstijgend/thematisch onderwijs wordt door 66% van de scholen aangeboden.

4.2 Verbinding binnen- en buitenschoolse cultuureducatie

De verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie wordt steeds belangrijker. Er wordt steeds vaker gezocht naar aansluiting van buitenschools aanbod bij wat binnen de school wordt aangeboden.

Wel verbinding:	79%
Leermogelijkheden buiten school	80%
Afstemming op thema's binnen school	56%
Leerlingen kunnen zich aanmelden voor verdieping.	40%
Buitenschoolse ervaringen gebruiken	14%
Geen verbinding:	21%
We hebben geen connectie met organisaties.	30%
We hebben hier geen tijd voor.	30%
We zijn bezig met opzetten hiervan.	15%
Anders, namelijk	25%

Figuur 2 Wel of geen verbinding binnen- en buitenschoolse cultuureducatie met reden (N=132) Meerdere antwoorden mogelijk

Het grootste deel van de scholen (79%) geeft aan een verbinding te hebben tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. 80% kijkt naar leermogelijkheden buiten school. Ruim de helft (56%) zoekt activiteiten die afgestemd zijn op de thema's die op school behandeld worden. Op 40% kunnen leerlingen zich buitenschools aanmelden voor trajecten die verdieping bieden op waar ze binnen school mee bezig zijn. 14% gebruikt de buitenschoolse ervaringen van leerlingen om deze binnen de school aan te bieden, zodat het leren beter aansluit bij het leven buiten school.

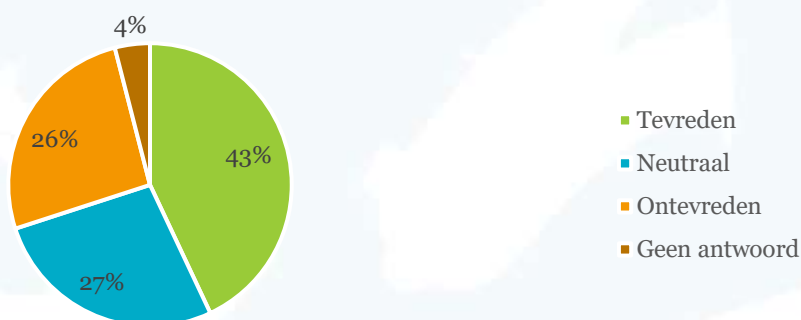
Scholen met een achterstandsscore geven vaker aan de verbinding te maken, namelijk 88% van de scholen. Bij scholen die geen achterstandsscore hebben, heeft 74% een verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie.

Ruim een vijfde deel (21%) van de scholen heeft geen verbinding tussen de binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. Bijna een derde deel (30%) van deze scholen geeft aan dat ze geen connectie hebben met organisaties in de regio. Nog eens 30% geeft aan geen tijd te hebben om deze verbinding te leggen en 15% geeft aan bezig te zijn met het opzetten van een verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. Onder 'anders, namelijk' zijn antwoorden gegeven zoals dat het niet past binnen de mogelijkheden of dat ze er niet mee aan de slag zijn gegaan.

Voor een aantal gemeenten is de verbinding binnen- en buitenschools belangrijk. Op deze manier krijgen kinderen die niet snel in aanraking komen met kunst en cultuur buiten school toch de kans ermee bezig te zijn. Ook de projectleiders benoemen dat dit een belangrijk aandachtspunt is voor de gemeenten. De projectleiders vertellen dat er steeds meer projecten worden opgezet om die verbinding te maken tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie

en zij daarvoor van de gemeente middelen krijgen. Hierin wordt samengewerkt met sport- en welzijnsorganisaties.

4.3 Hoe beoordelen scholen programma- en curriculumontwikkeling?

Grafiek 16 Tevredenheid over programma- en curriculumontwikkeling

Uit het rapport van EVI blijkt dat minder dan de helft van de scholen (43%) tevreden is over het onderdeel programma- en curriculumontwikkeling. Ruim een kwart (27%) van de scholen heeft neutraal gereageerd en ruim een kwart (26%) is ontevreden. Het percentage scholen dat geen beoordeling heeft gegeven op dit onderdeel is 4%.

87% van de scholen is bereid het programma verder te ontwikkelen. De overige 13% is hiertoe niet bereid. Hier liggen dus mogelijkheden.

Het knelpunt voor scholen die EVI hebben ingevuld, is dat geen prioriteit wordt gegeven aan programma- en curriculumontwikkeling. Het verbeteren van het programma en de samenhang daarmee zijn geen prioriteit voor de scholen. Andere knelpunten die genoemd worden, zijn tijdgebrek, gebrek aan deskundigheid, ontbreken van een visie, problemen in het team en problemen met het opstellen van de leerlijn.

4.4 Wat zijn drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van programma- en curriculumontwikkeling?

De scholen hebben in de vragenlijst kunnen aangeven welke drempels zij ervaren om cultuureducatie aan te bieden. Bijna de helft (47%) van de scholen geeft aan onvoldoende middelen voor het vervoer van leerlingen te hebben. Dit ervaren zij als een drempel om cultuureducatieve activiteiten aan te kunnen bieden aan de leerlingen. Meer dan de helft (55%) van de scholen met een achterstandsscore geeft dit als drempel aan. Bij scholen zonder achterstandsscore is dat voor 38% een drempel. Een klein aantal scholen (6%) geeft aan dat het beschikbare aanbod niet aansluit bij de leerlingen van de school. Daarnaast geven enkele scholen (3%) aan dat het aanbod niet aansluit op de visie van de school.

Om cultuureducatie vorm te geven en te implementeren binnen de school geeft de helft van de scholen (55%) aan meer informatie te willen over landelijke ontwikkelingen. 87% van deze scholen wil deze informatie per post of mail ontvangen. Een kleiner deel (35%) van de scholen zou hierover graag een netwerkbijeenkomst bijwonen. 40% van alle scholen geeft aan dat ze graag op de eigen school hulp willen bij het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn voor cultuureducatie.

De scholen hebben ook aandachtspunten aangegeven voor de komende periode. Meer dan de helft (57%) van de scholen geeft aan dat er aandacht moet komen voor de doorlopende leerlijn van groep 1 tot en met groep 8. Vakintegratie wordt steeds belangrijker op de scholen. Ook vanuit de overheid wordt dit steeds meer gestimuleerd. Dit zien we terug in het percentage scholen dat dit als aandachtspunt ziet, namelijk 45% van de scholen wil hieraan de komende periode werken. Daarnaast heeft 13% van de scholen aangegeven aandacht te willen geven aan verbinding van binnen- en buitenschoolse activiteiten.

“Scholen willen een bredere kijk op cultuureducatie en dit dan combineren met andere vakken zoals burgerschap en techniek. Er wordt steeds meer om vakintegratie gevraagd.”

Slechts één school geeft aan dat er aandacht moet komen voor de doorlopende leerlijn met het voortgezet onderwijs.

“De gemeente is juist bezig met de doorlopende leerlijn van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs. We willen graag die verbinding tot stand brengen, omdat de leerlijn die ingezet wordt op het primair onderwijs stopt wanneer kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan.”

Een aantal gemeenten zijn bezig met het herschrijven van de cultuurnota. Daarin worden ook de landelijke ontwikkelingen op het gebied van cultuureducatie meegenomen. Met betrekking tot cultuureducatie wordt samengewerkt met de afdeling onderwijs om dit op een juiste manier in de cultuurnota te zetten. Dit kan lastig zijn in gemeenten die bestaan uit verschillende kernen die een eigen identiteit hebben. De rol van de gemeente is dan om cultuureducatie te stimuleren en te zorgen dat alle scholen ermee bezig zijn.

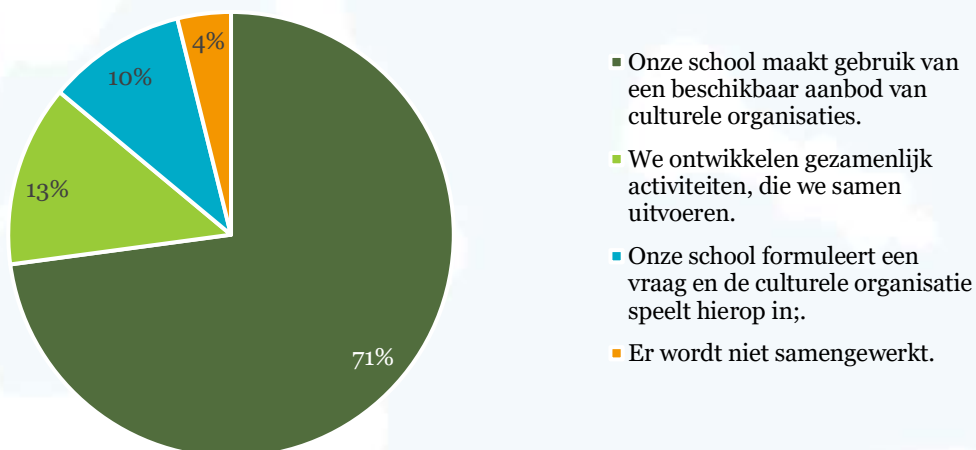
“Er zijn gesprekken met het culturele veld en de scholen. De landelijke ontwikkelingen nemen we daar ook in mee. Goed dat CmK er is, helaas dat het steeds maar voor vier jaar is en er steeds onzekerheid is of het weer doorgaat. Je moet ook nadenken over wat er gebeurt als de regeling stopt en wat dan, je wilt het proces rondom cultuureducatie niet stopzetten.”

5 Samenwerking onderwijs en cultuurpartners

In dit hoofdstuk kijken we naar de samenwerking tussen het onderwijs en de cultuurpartners in de regio. Beschreven is hoe er wordt samengewerkt en hoe tevreden de scholen zijn over deze samenwerking. Daarnaast worden de drempels, wensen en behoeften op dit gebied weergegeven.

5.1 Op welke manieren werken de scholen samen met de culturele omgeving?

Voor culturele activiteiten werken de scholen samen met de culturele organisaties in de omgeving. Aan de scholen is gevraagd op welke manier wordt samengewerkt met de culturele omgeving.

Grafiek 17 Wat is van toepassing als het gaat om de samenwerking met de culturele omgeving? (N=132)

Bijna drie kwart (71%) van de scholen maakt gebruik van het reeds beschikbare aanbod van de culturele organisaties; 13% van de scholen ontwikkelt samen met de culturele organisatie activiteiten die gezamenlijk worden uitgevoerd, ook wel co-creatie genoemd. 10% van de scholen formuleert een vraag voor de culturele organisatie. Deze speelt hierop in, ook wel vraaggericht werken genoemd. Enkele scholen (4%) geven aan niet samen te werken met de culturele omgeving.

Volgens de gegevens uit EVI wordt het meeste samengewerkt met de bibliotheek, namelijk door 96% van de scholen. Daarnaast werkt bijna drie kwart van de scholen samen met een kunstenaar (73%). Verder wordt nog door een meerderheid van de scholen samengewerkt met kunstinstellingen (65%), erfgoedinstellingen (64%) en muziek-/dans-/theaterscholen (53%). De meeste scholen hebben tussen de vier en zeven partnerorganisaties waarmee ze samenwerken. Het gemiddeld aantal partners ligt op zes.

De beleidsmedewerkers geven in het interview aan dat gemeenten het belangrijk vinden dat lokale partijen worden betrokken bij cultuureducatie. In alle gemeenten wordt gestimuleerd om samen te werken met lokale cultuurpartners. Bij de ene gemeente komt het voor dat de beleidsmedewerker aansluit bij overleggen tussen scholen en cultuurpartners. Andere gemeenten geven aan weinig invloed te hebben op de manier van samenwerken tussen scholen en culturele partners. In twee gemeenten is er een cultuurcoach die deze samenwerking tot stand brengt en blijft stimuleren. De cultuurcoach kan ook de projectleider van CmK zijn. Hierin zit overlap met het CmK-project en andere samenwerkingen tussen onderwijs en cultuurpartners.

“Er zijn veel musea in de gemeente, die door ons worden gesteund. Ik weet niet of er een actieve verbinding wordt gelegd door ons. Hierin kan ook nog winst geboekt worden. Scholen proberen samen te werken, maar zijn zoekende. Per kern verschilt wat het aanbod is. Het zou fijn zijn als de gemeente daarin mee kan denken.”

De projectleiders zijn de schakel tussen de scholen en de culturele partners in de regio. Zij hebben vanuit de gemeente de opdracht gekregen de samenwerking aan te gaan met lokale cultuurpartners op het gebied van cultuureducatie. De projectleiders hebben dan ook veel lijntjes lopen tussen scholen en cultuurpartners. Scholen komen naar de projectleiders met vragen over bepaalde activiteiten. Er wordt dan zoveel mogelijk geprobeerd met lokale partners te werken. Ook worden trajecten op maat gevraagd en dan wordt de link met een passende

“Een punt van aandacht is om meer samen te werken met de omgeving. Aanbod komt samen op een website. Scholen uit de regio shoppen op de website.

In het najaar voeren we gesprekken met partners uit de omgeving, zodat we met de partners naar de scholen kunnen. Er wordt veel vraaggericht gewerkt vanuit de scholen, maar dat kan ook van de andere partijen komen.”

partner gezocht. Er wordt ook veel met zzp'ers gewerkt, die dan een leerlijn beeldende vorming of muziek geven.

5.2 Hoe tevreden zijn scholen op het gebied van samenwerking met culturele organisaties?

Grafiek 18 Tevredenheid over samenwerking met culturele organisaties

Uit het rapport van EVI blijkt dat drie kwart (76%) van de scholen tevreden is over de samenwerking met culturele organisaties. 17% van de scholen heeft neutraal gereageerd en een enkele school (4%) is ontevreden. 3% van de scholen heeft geen beoordeling gegeven op dit gebied.

Bijna drie kwart (71%) van de scholen heeft aangegeven bereid te zijn om de samenwerking verder te ontwikkelen. Bijna een derde (29%) van de scholen geeft aan dat niet te willen.

Knelpunten die scholen ervaren op het gebied van samenwerking zijn onder andere corona en onvoldoende beschikbare partners.

Meerdere scholen hebben aangegeven dat activiteiten niet konden doorgaan in verband met corona; activiteiten werden afgezegd en er werd een rem gezet op de ontwikkeling van cultuureducatie. Ook zijn er scholen die aangeven dat er onvoldoende partners zijn om mee samen te werken.

5.3 Wat zijn drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van samenwerking tussen onderwijs en cultuurpartners?

Aan de scholen is gevraagd welke drempels zij ervaren om cultuureducatie aan te bieden. De helft van de scholen, namelijk 53%, geeft aan onvoldoende financiële middelen te hebben voor de inkoop van culturele activiteiten. Verder is er één school die de culturele organisaties in de omgeving niet vindt passen bij de visie van de school.

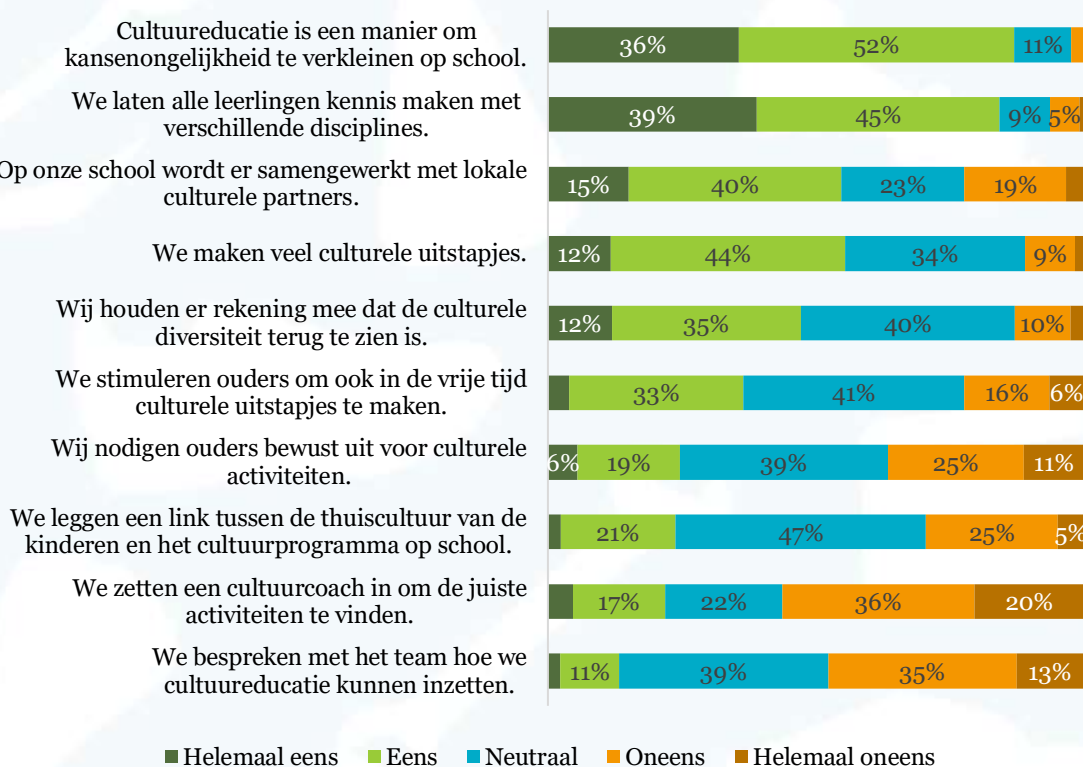
Naast drempels hebben scholen aangegeven welke aandachtspunten zij belangrijk vinden voor de komende periode. 42% van de scholen geeft bij deze algemene vraag aan aandacht te willen voor de samenwerking met de culturele omgeving. Dit zijn ook aandachtspunten van de beleidsmedewerkers en projectleiders. Beide groepen willen dat er zoveel mogelijk met lokale culturele partners wordt samengewerkt. Projectleiders zoeken samen met de school de culturele partners die bij de visie van de school passen.

6 Kansengelijkheid

Kansengelijkheid is een steeds belangrijker thema aan het worden. Het wordt landelijk steeds vaker benoemd als belangrijk thema, maar ook door Plein C en beleidsmedewerker bij Noord-Hollandse gemeenten. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe aangekeken wordt tegen cultuureducatie in het licht van bevordering van gelijke kansen. Welke knelpunten worden ervaren met betrekking tot kansengelijkheid in cultuureducatie? Daarnaast worden drempels, wensen en behoeften beschreven op dit gebied.

6.1 Hoe denken scholen over de inzet van cultuureducatie ter bevordering van gelijke kansen?

Aan de scholen zijn een aantal stellingen voorgelegd in het kader van bevordering van gelijke kansen.

Grafiek 19 Welke stellingen zijn van toepassing op de school? (N=132)

De stelling die men het vaakste onderschrijft, is dat cultuureducatie ingezet kan worden om kansenongelijkheid te verkleinen. De meerderheid van de scholen is het hiermee (helemaal) eens (88%). Ook met de stelling dat scholen alle leerlingen kennis laten maken met de verschillende disciplines, zodat iedereen daar gelijk in staat, zijn de meeste (84%) het (helemaal) mee eens.

Een stelling waar men het vaak niet mee eens is, is dat de cultuurcoach ingezet wordt om de juiste activiteiten te vinden om kansengelijkheid te bevorderen. Ruim de helft (56%) van de scholen is het daar niet mee eens. Dat kan komen doordat niet in alle gemeenten een cultuurcoach aanwezig is. De cultuurcoach heeft ook andere benamingen. Soms is het dezelfde persoon als de projectleider CmK. Het kan dus zijn dat het voor scholen niet duidelijk is wie de cultuurcoach in deze stelling is.

Een andere stelling waar men het vaak mee oneens is, is dat op de school regelmatig met het team besproken wordt hoe ze cultuureducatie kunnen inzetten om kansengelijkheid te bevorderen. Op scholen met een achterstandsscore wordt dit vaker besproken (21%) dan op scholen zonder achterstandsscore (7%). Een verklaring hiervoor van de projectleiders is dat er weinig tijd is om dit soort zaken te bespreken in het team en het geen prioriteit heeft op de scholen.

Met de stelling “Wij houden er rekening mee dat de culturele diversiteit van onze school voldoende terug te zien is in het cultuurprogramma, schoolbibliotheek en leermiddelen” is 47% van de scholen het (helemaal) eens. Dit is vaker het geval bij grote (54%) en middelgrote scholen (55%) dan bij kleine scholen (37%).

Alle projectleiders vinden kansengelijkheid een belangrijk aandachtspunt. Hierop wordt op verschillende manieren ingezet. Zo wordt de verbinding gezocht met binnen- en buitenschoolse cultuureducatie om alle kinderen in contact te laten komen met kunst en cultuur. Vaak zijn er losse projecten die door de gemeente worden gefinancierd. Hierin wordt dan samengewerkt met de afdeling sport en het sociale domein binnen de gemeente.

“Dit was een speerpunt van CmK1, daarop hebben we de scholen uitgezocht. Nu bereiken we bijna alle scholen. Kansengelijkheid voert de boventoon. We werken nauw met speciaal onderwijs, een populatie die sowieso moeilijker met cultuur in aanraking komt. Daar gaat meer aandacht naartoe.”

De beleidsmedewerkers geven aan dat dit één van de belangrijkste aandachtspunten is van de gemeente. De helft van gemeenten geeft aan dat ze in het beleid hebben staan dat alle kinderen in aanraking moeten kunnen komen met cultuureducatie. Daarbij is er extra aandacht voor groepen kinderen die niet makkelijk kansen krijgen. Een aandachtspunt dat daarmee samenhangt is dat gemeenten kinderen en jeugd in aanraking willen brengen met de verschillende kunst- en cultuurdisciplines zodat kinderen zich kunnen ontwikkelen en ontplooiën op het gebied van cultuureducatie.

“We zetten nu in op naschools aanbod waar kinderen gratis aan kunnen meedoen. Activiteiten om kennis te maken met kunst en cultuur en zich verder kunnen ontwikkelen. Ook op speciaal onderwijs wordt dit ingezet, omdat deze kinderen minder in aanraking komen met kunst en cultuur. De icc'ers hebben in het beleidsplan opgenomen dat het structureel wordt aangeboden.”

In bijna alle gemeenten is dan ook een jeugdfonds waarvan ouders gebruik kunnen maken om kinderen in de vrije tijd in contact te laten komen met kunst en cultuur. In een aantal gemeenten lopen ook projecten op het gebied van naschools aanbod om kinderen die niet van huis uit met cultuur in aanraking komen, de gelegenheid te geven om daar toch aan mee te doen. Vaak wordt hierin samengewerkt met het sociale domein.

“Ouders met lagere inkomens krijgen een bedrag van de gemeente. Er is een redelijke groep die te veel verdient voor de regeling, maar het toch niet kan betalen. We zijn nu aan het kijken of we er een subsidie aan vast kunnen plakken zodat kinderen dan wel mee kunnen doen. Of dat de gemeente het gaat betalen. We zijn aan het kijken of alle kinderen toegang hebben en krijgen tot cultuur. In het nieuwe beleid wordt dit meegenomen.”

6.2 Welke knelpunten ervaart men?

De scholen ervaren een aantal knelpunten op het gebied van kansengelijkheid. De antwoorden zijn gecategoriseerd en de volledige antwoorden zijn terug te lezen in de bijlagen.

Categorie	Aantal
Medewerking ouders	25%
Financiën thuis	12%
Achtergrond kind	10%
Weinig aandacht voor kansengelijkheid op school	10%
Financiën school	8%
Tijd	8%
Diversiteit	7%
Taal	5%
Visie op kansengelijkheid	4%
Geen beleid op school	4%
Anders, namelijk...	4%

Tabel 6 Welke knelpunten ervaart de school op het gebied van kansengelijkheid? (N=73)

De meest genoemde knelpunten hebben te maken met de thuissituatie van het kind. Als eerste wordt (gebrek aan) medewerking van de ouders genoemd; ouders die andere interesses hebben of een andere indeling van de vrije tijd na school. Een ander knelpunt dat vaak genoemd is, zijn ontbrekende financiële mogelijkheden van ouders om met de kinderen culturele activiteiten te ondernemen. Maar ook de culturele achtergrond van het kind wordt genoemd als knelpunt; niet alle kinderen worden van huis uit gestimuleerd of komen in aanraking met cultuur.

Naast knelpunten in de thuissituatie van de kinderen, worden ook knelpunten op school ervaren. Zo is er niet altijd aandacht op school voor kansengelijkheid voor alle kinderen. Eén school geeft wel aan dat dit een aandachtspunt zou moeten zijn. Ook het gebrek aan financiële middelen op school is een knelpunt.

Niet alle antwoorden zijn ondergebracht in een categorie. Onder 'anders, namelijk' werden genoemd: gebrek aan personeel, vervoersproblemen en geen geschikt naschools aanbod.

Knelpunten die gemeenten tegenkomen, zijn dat niet alle culturele partners weten dat er regelingen zijn voor kinderen die weinig middelen hebben voor culturele activiteiten buiten school. Er zijn ook kinderen die tussen wal en schip vallen doordat de ouders te veel verdienen voor een financiële bijdrage, maar te weinig om kinderen mee te laten doen met culturele activiteiten na school.

6.3 Wat zijn drempels, wensen en behoeften van scholen op het gebied van kansengelijkheid?

Wanneer gevraagd wordt naar inhoudelijke aandachtspunten voor de komende periode met betrekking tot cultuureducatie, antwoordt bijna een derde (29%) dat kansengelijkheid een

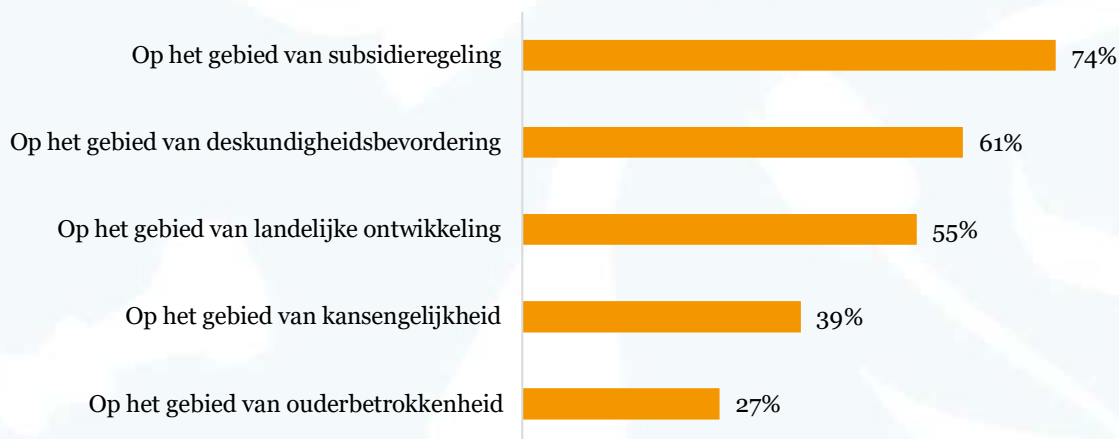
aandachtspunt is. Ruim een derde (39%) van de scholen heeft aangegeven informatie te willen ontvangen over kansengelijkheid. Hiervan heeft 81% van de scholen aangegeven deze informatie per post of per mail te willen ontvangen. 44% van de scholen die informatie over kansengelijkheid willen ontvangen, zou graag een netwerkbijeenkomst hierover bijwonen.

7 Kennisdeling en netwerken

Onder de taken van Plein C vallen het overbrengen van kennis en het stimuleren van netwerken. In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke manier Plein C meer kan betekenen voor de scholen, beleidsmedewerkers en de projectleiders.

7.1 Wat kan Plein C betekenen op gebied van kennis en netwerken?

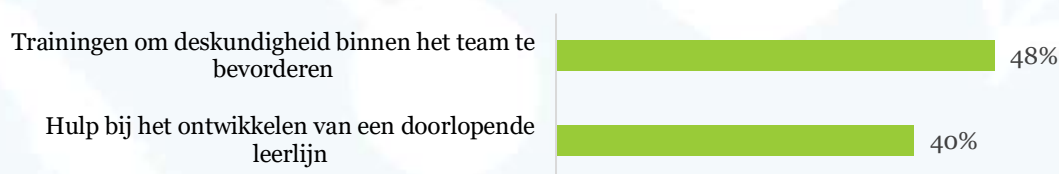
Hoewel scholen vaak niet direct te maken hebben met Plein C is hun toch gevraagd wat voor informatie zij graag zouden willen ontvangen van het kenniscentrum.

Grafiek 20 Wat heb je van Plein C nodig om cultuureducatie te vormen en te implementeren binnen de school? Meerdere antwoorden mogelijk. (N=124)

Drie kwart van alle scholen wil informatie ontvangen over de verschillende subsidieregelingen. Daarnaast ontvangt twee derde graag informatie over deskundigheidsbevordering en nascholing. Dit is opmerkelijk omdat het maar voor 28% van de scholen een aandachtspunt is. Ook landelijke ontwikkelingen worden interessant gevonden; ruim de helft van alle scholen wil hierover informatie ontvangen. Informatie op het gebied van kansengelijkheid wordt door minder scholen interessant gevonden. Dit is voor 39% van de scholen een aandachtspunt. Het minst genoemde onderwerp is informatie op het gebied van ouderbetrokkenheid. Scholen betrekken al ouders op verschillende manieren en lijken hier tevreden mee te zijn. In het algemeen geldt dat scholen liever informatie per post of mail ontvangen dan een netwerkbijeenkomst bijwonen.

Een andere mogelijkheid die Plein C biedt, is het geven van trainingen en hulp bieden bij het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn.

Grafiek 21 Wat heb je van Plein C nodig om cultuureducatie vorm te geven en te implementeren binnen de school? Trainingen en hulp. Meerdere antwoorden mogelijk (N=124)

Bijna de helft (48%) van de scholen geeft aan open te staan voor trainingen om de deskundigheid binnen het team te bevorderen, terwijl dit bij slechts 28% als aandachtspunt wordt gemarkeerd. 40% van de scholen geeft aan hulp te willen bij het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn. Dit is dan ook bij 57% een aandachtspunt.

Ook aan de projectleiders is gevraagd wat Plein C voor hen kan betekenen. Ze geven aan dat ze altijd met vragen terecht kunnen bij Plein C. Ze vinden dat er een goede club mensen zit die weet van doorpakken. Er kunnen zaken afgestemd worden en medewerkers van Plein C sluiten aan bij afspraken/bijeenkomsten die voor een projectleider van belang zijn. Daarnaast zijn projectleiders blij met de contactpersoon die ze nu hebben. Er zijn in het verleden wat wisselingen geweest, maar nu hebben ze weer vaste contactpersonen en dat werkt goed.

“De Beweging ga ik graag naartoe. Het zijn mooie bijeenkomsten om geïnspireerd te worden.”

Projectleiders geven aan de bijeenkomsten die worden gehouden te waarderen. Ze willen meer bijeenkomsten waarbij ruimte is voor uitwisseling van ervaringen. Vaak zijn er bijeenkomsten met een volle agenda en waar te weinig tijd is om met elkaar te sparren.

Plein C wordt gezien als een organisatie met veel kennis. De projectleiders missen echter dat met hen wordt meegedacht over mogelijke oplossingen. Proactief vragen hoe het met de projectleiders gaat en waar ze tegenaan lopen, zou ook gewaardeerd worden. Trainingen, programma's en interessante regelingen mogen actiever aangeboden worden. Zo zijn er regelingen die niet voor alle projectleiders duidelijk zijn. Maar ook programma's en trainingen die aangeboden kunnen worden, zijn niet voor iedereen duidelijk zichtbaar.

De communicatie vanuit Plein C verloopt niet altijd vlekkeloos. Zo komt het voor dat e-mails niet aankomen bij de juiste personen. Projectleiders hebben het idee dat het een stuk

bureaucratischer is geworden. Zo ervaren ze dat Plein C vooral een controlerende rol heeft. En hierdoor wordt de inhoudelijke begeleiding gemist.

Aan de beleidsmedewerkers is gevraagd wat voor beeld zij hebben bij Plein C. Vier beleidsmedewerkers vertellen dat zij Plein C vooral zien in de ondersteunende rol. Ze delen informatie over cultuureducatie, maar ook over de amateurkunst. Ze vertellen dat Plein C daarnaast kleinere gemeenten ondersteunt op het gebied van cultuureducatie en/of amateurkunst. Plein C wordt gezien als de aanjager van cultuur, voor cultuureducatie en amateurkunst.. Drie beleidsmedewerkers vertellen dat er veel kennis is bij Plein C, dat het een professionele partij is die veel informatie heeft en geeft.

“Er is goed contact met Plein C. We weten elkaar te vinden. Als we vragen hebben, dan zijn ze er.”

Beleidsmedewerkers weten Plein C goed te vinden. Drie geven aan dat ze niet direct vragen hebben voor Plein C, maar wanneer ze die wel hebben op het gebied van cultuureducatie of amateurkunsten ze Plein C weten te vinden. Twee beleidsmedewerkers vertellen dat ze Plein C meer willen inzetten. Zij zien Plein C als een regionale partner met veel kennis waar ze veel kunnen halen.

“Plein C is een gedreven club die iets uit wil dragen. Ze hebben mooie ideeën en zijn gedreven, maar door het systeem erachter lukt dat helaas niet.”

Er zijn vier beleidsmedewerkers die geen positief beeld hebben bij Plein C. Ze zien dat de intenties van Plein C goed zijn, maar door alle regeltjes en het systeem erachter lukt het ze niet om te realiseren waar ze voor staan. Zo is er bijvoorbeeld een enorme verantwoordingslast. Deze beleidsmedewerkers vinden dat Plein C veranderd is van kenniscentrum naar controlerende organisatie. Een andere beleidsmedewerker vindt dat Plein C onvoldoende zichtbaar is voor scholen en de politiek.

Beleidsmedewerkers is ook gevraagd wat Plein C voor hen kan betekenen. Uit de antwoorden zijn drie categorieën naar voren gekomen.

Kennis delen: Beleidsmedewerkers willen meer informatie over specifieke onderwerpen die van belang zijn. Denk hierbij aan de nieuwe CmK-regeling, cultuureducatiebeleid, maar ook informatie over amateurkunsten. Hierin kunnen bijvoorbeeld concrete succesverhalen worden

gedeeld en hoe beleidsmedewerkers dit beleid kunnen implementeren in hun eigen gemeente. Het werd gewaardeerd dat de informatie uit het eerste deel van het onderzoek met een factsheet is gedeeld en besproken. Deze informatie kunnen zij gebruiken om hun wethouders en college te informeren over de stand van zaken van het CmK-project in de gemeente/regio.

Fysieke bijeenkomsten: Beleidsmedewerkers willen meer bijeenkomsten waar ze met elkaar kunnen sparren en ervaringen kunnen uitwisselen. Deze uitwisselingen zouden dan wel met relevante gemeenten moeten plaatsvinden, zodat ze er zeker iets aan hebben. Daarnaast werd een dagcursus over cultuurbeleid geopperd. Hierin kunnen casussen en de landelijke ontwikkelingen besproken worden.

Meedenken: Beleidsmedewerkers willen dat Plein C mee gaat denken over cultuurbeleid in de gemeente. Ze zouden hierin een adviserende rol kunnen spelen. De beleidsmedewerkers denken hierbij aan samenwerking op het gebied van jeugd en cultuur. Zo kan Plein C aansluiten bij bestaande overleggen tussen gemeente, scholen en culturele partners, zodat deze een kans krijgen zich te presenteren.

Uit de gesprekken met de beleidsmedewerkers kwam naar voren dat een aantal gemeenten op dit moment geen actueel beleid hebben op het gebied van cultuureducatie. Zij zijn bezig dit vorm te geven. Zij hebben wel een beeld wat de gemeente belangrijk vindt op het gebied van cultuureducatie.

“Er is geen beleid op cultuureducatie. We zijn ermee bezig. Belangrijke elementen uit CmK zitten erin. Enerzijds bestaat het uit aanbod op scholen, anderzijds dat versterking op scholen op het gebied van cultuureducatie belangrijk is. Dat is de basis en een goed uitgangspunt. Ben er tevrede over.”

8 Evaluatie EVI

EVI is een monitoringsinstrument voor scholen om een beeld te krijgen waar zij staan in hun ontwikkeling op het gebied van cultuureducatie. Met EVI kijken ze terug op wat ze gedaan hebben en krijgen ze handvatten om te groeien. Aan de achterkant wordt de informatie die via EVI wordt verzameld geanonimiseerd en geanalyseerd. Plein C heeft in 2022 voor het eerst EVI ingezet bij CmK-scholen in de provincie. Zij konden de vragenlijst in schooljaar 2021-2022 invullen met vragen over het schooljaar 2021-2022. 43% van de CmK-scholen heeft EVI ingevuld. Een derde van de scholen die deze vragenlijst heeft ingevuld, heeft ook EVI ingevuld en aan hen konden we wat extra vragen stellen met betrekking tot de bruikbaarheid van EVI. Aan alle scholen is gevraagd of ze praktische drempels hadden om EVI in te vullen.

8.1 De bruikbaarheid van EVI

EVI bestaat uit een vijftal onderwerpen waarover steeds vragen gesteld worden. Dit zijn dezelfde onderwerpen als de aandachtspunten van CmK. Bij elk onderwerp wordt gevraagd hoe de situatie op dat moment is en wat ambities voor de toekomst zijn. Daarnaast wordt gevraagd om op stellingen te reageren om op deze manier te kijken waar een school staat op het gebied van cultuureducatie.

Grafiek 22 Wat vond je van de vragen in EVI? (N=43) Meerdere antwoorden mogelijk

De meningen zijn verdeeld over het invullen van EVI. Bijna de helft (44%) van de scholen die EVI heeft ingevuld, zegt dat ze de vragen een paar keer moesten lezen voordat ze doorhadden wat men wilde weten. Ruim een kwart (28%) van de scholen vond het lastig om EVI in te vullen. Ruim een kwart (26%) van de scholen had het gevoel dat er vragen dubbel in stonden.

Daarentegen vond ruim een derde (35%) van de scholen het makkelijk om EVI in te vullen. Ze begrepen wat men wilde weten.

Na het invullen van EVI krijgen de scholen meteen de resultaten. Per onderdeel wordt de school ingedeeld in een scenario. Aansluitend daarop worden handvatten geboden om verder te groeien naar een volgend scenario. De scenario's kennen geen waardeoordeel.

Grafiek 23 Wat vind je van de resultaten die je kreeg na het invullen van EVI? (N=42) Meerdere antwoorden mogelijk

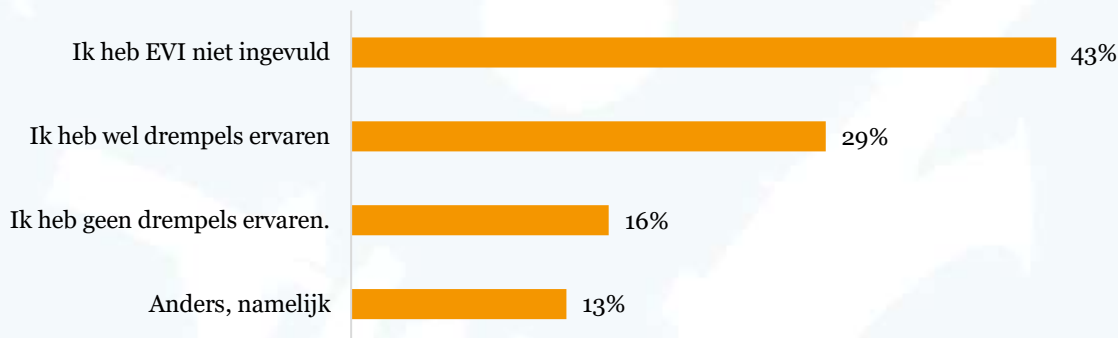
Ook de resultaten worden verschillend gewaardeerd. Bijna de helft (48%) van de scholen geeft aan dat het resultaat van EVI handvatten geeft om verder te gaan met cultuureducatie. Bijna een derde (29%) vindt echter dat het te weinig concreet is om mee aan de slag te kunnen. Een kwart (24%) van de scholen wil samen met de cultuurcoach/cultuurmakelaar bespreken wat de resultaten betekenen voor de school. 14% van de scholen heeft nog geen tijd genomen te hebben om de resultaten te bekijken. Enkele scholen (7%) geven aan dat de resultaten te uitgebreid zijn, waardoor zij niet bruikbaar zijn.

“Bij het vormgeven van activiteiten en trainingen wordt steeds teruggerepen naar EVI. Ook bij het kiezen van het programma wordt teruggerepen naar EVI, zodat er geen ad hoc-beslissingen worden genomen. Op deze manier komt er een lijn tussen wat de school wil met cultuureducatie.

Daarnaast worden de EVI-doelstellingen meegegeven aan nieuwe culturele partners om hun activiteiten daarop aan te laten sluiten, zodat zij makkelijker binnenkomen bij de school,” aldus een projectleider.

8.2 Praktische drempels van EVI

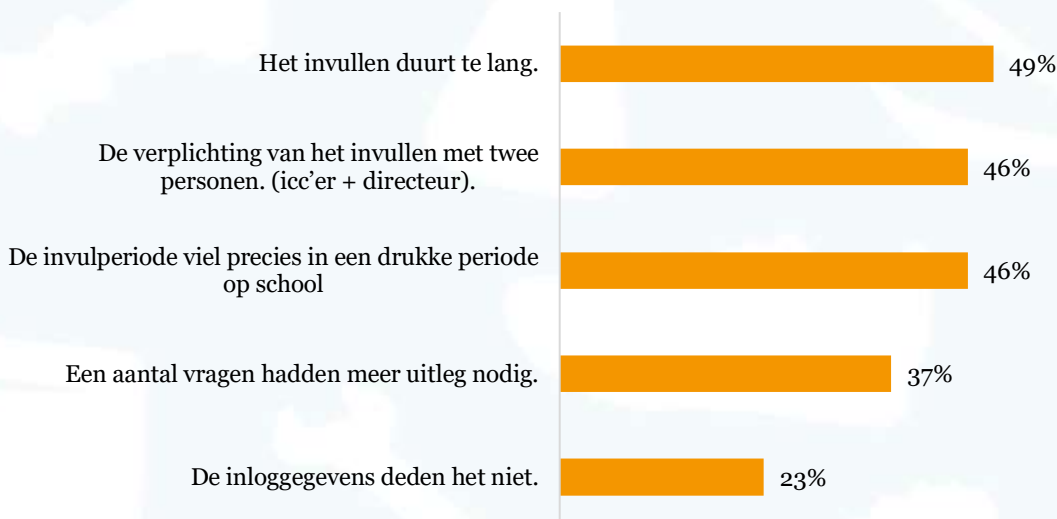
Aan alle scholen is gevraagd of zij praktische drempels hebben ervaren bij het invullen van EVI.

Grafiek 24 Welke praktische drempels heb je ervaren tijdens het invullen van EVI? (N=122) Meerdere antwoorden mogelijk

43% van alle scholen heeft EVI niet ingevuld. Bijna de helft (44%) van deze scholen is niet uitgenodigd om EVI in te vullen. Daarnaast zijn er scholen die ervoor gekozen hebben om EVI niet in te vullen.

16% van alle scholen heeft geen drempels ervaren bij het invullen van EVI.

Grafiek 25 Drempels die scholen ervaren bij het invullen van EVI (N=35) Meerdere antwoorden mogelijk

Bijna een derde van de scholen heeft drempels hebben ervaren bij het invullen van EVI. De helft (49%) van deze scholen vond dat het invullen te lang duurde. 46% ervoer een drempel omdat EVI door twee personen ingevuld moet worden. Daarnaast geeft 46% aan dat de invulperiode

precies in een drukke periode viel en 37% had meer uitleg nodig om de vragen te beantwoorden. Bij 23% van de scholen met drempels deden de inloggegevens het niet.

De categorie 'anders, namelijk' is door 13% van de scholen ingevuld. Hier zijn de volgende antwoorden gegeven: dat er te weinig kennis aanwezig is, er een nieuwe methode op school wordt gebruikt en dat ze EVI hebben ingevuld maar geen resultaten hebben ontvangen.

9 Vergelijking 2020 – 2023

Een deel van de vragen uit deze meting kwam overeen met vragen uit de meting van 2020. Op basis van het rapport van de vorige meting hebben we een vergelijking gemaakt. Er zijn een aantal opvallende verschuivingen zichtbaar. Deze worden in dit hoofdstuk per aandachtspunt behandeld.

9.1 Visie, draagvlak en beleid

Visie

Het percentage scholen dat zijn visie heeft vastgelegd in een cultuurbeleidsplan is in 2023 gedaald ten opzichte van 2020. In 2023 zijn meer scholen die nog geen visie hebben op het gebied van cultuureducatie maar er wel mee bezig zijn (20%) dan in 2020 (5%).

In vergelijking tot 2020 is er in 2023 een groter percentage scholen waarvan de visie op cultuureducatie zichtbaar is in hun samenwerking met culturele organisaties. Het percentage is gestegen van 63% in 2020 naar 72% in 2023. Ook wordt de visie in 2023 door een hoger percentage scholen (70%) vertaald in een activiteitenprogramma dan in 2020 (57%). Het percentage scholen waarbij de visie nog niet is vertaald, is gestegen van 7% in 2020 naar 15% in 2023.

Interne cultuurcoördinator

Het percentage scholen met een cultuurcoördinator is van 97% in 2020 gezakt naar 86% in 2023. Het percentage gecertificeerde cultuurcoördinatoren is gedaald van 86% in 2020 naar 64% in 2023. Het percentage niet-gecertificeerde cultuurcoördinatoren komt daarmee logischerwijs op 14% in 2020 en 36% in 2023.

Hiertegenover staat dat het aantal (taak)uren die de cultuurcoördinatoren gemiddeld ter beschikking hebben, is gestegen van 35,5 taakuren per schooljaar in 2020 naar 41 taakuren per schooljaar in 2023.

Budget

Het percentage scholen dat cultuureducatie als aparte post heeft opgenomen in hun begroting is ongeveer gelijk gebleven (60% in 2020 en 57% in 2023). Het percentage scholen dat cultuureducatie niet heeft opgenomen in de begroting, is gedaald van 22% in 2020 naar 14% in 2023. Het percentage scholen dat niet weet of er een aparte post is voor cultuureducatie, is gestegen van 18% in 2020 naar 29% in 2023.

9.2 Deskundigheidsbevordering leerkrachten en cultuurpartners

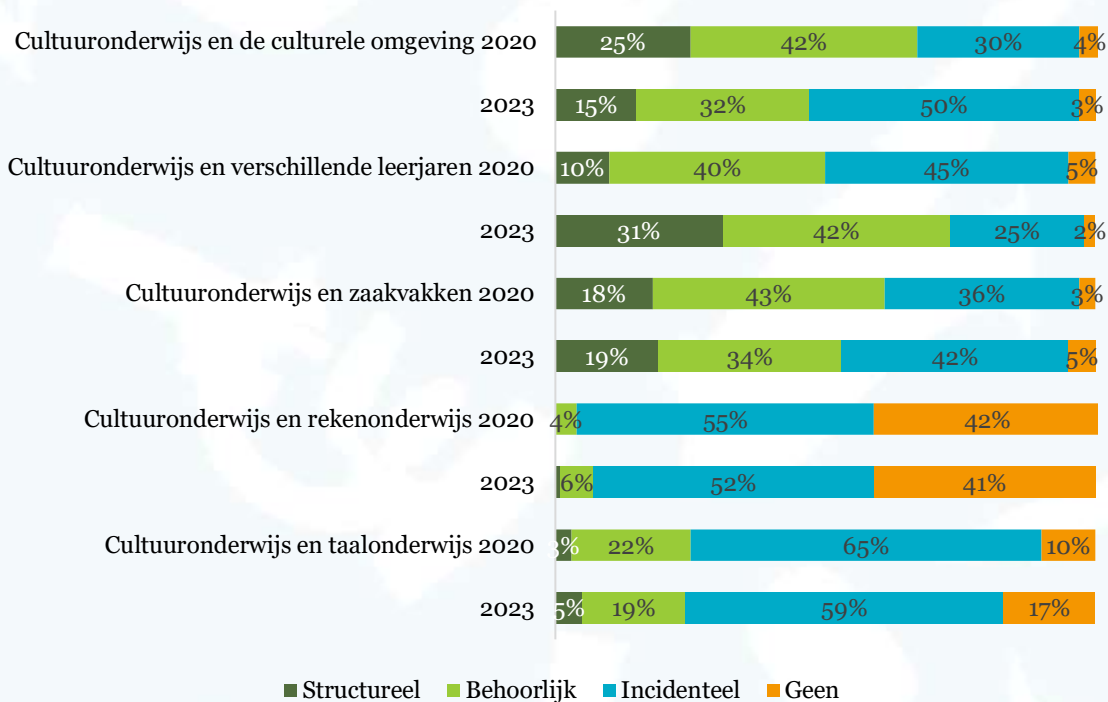
Op het gebied van deskundigheid zijn er een aantal opvallende verschuivingen. In 2023 worden iets meer vakleerkrachten ingehuurd; een stijging van 42% in 2020 naar 48% in 2023. Het percentage scholen dat geen vakleerkracht heeft, is gedaald van 38% in 2020 naar 20% in 2023. Ook het percentage scholen dat vakleerkrachten in dienst heeft, is gedaald van 28% in 2020 tot 14% in 2023.

Het lijkt dat er een lichte daling is van scholen die een groepsleerkracht hebben met een vakspecialisatie. In 2020 hadden 17% van de scholen een groepsleerkracht met een vakspecialisatie, in 2023 is dat 14%. In de meting van de 2020 is niet gevraagd of de scholen zowel een vakleerkracht in dienst hebben als een inhuurkracht. Het percentage scholen waar vakleerkrachten vrijwillig lesgeven is tussen de twee metingen nagenoeg gelijk gebleven.

Het percentage scholen waarop de vakleerkracht de lessen overneemt om de werkdruk voor de groepsleerkracht te verlagen, is nagenoeg hetzelfde gebleven; van 78% in 2020 naar 75% in 2023. Het percentage scholen waar sprake is van co-teaching is gedaald van 44% in 2020 naar 38% in 2023. Er is een flinke daling van het percentage scholen waar de vakleerkracht en de groepsleerkracht samenwerken en de lessen verdelen, namelijk van 43% in 2020 naar 11% in 2023. Waar ook een flinke daling te zien is, is in het percentage scholen waar de vakleerkracht de groepsleerkracht coacht in het verzorgen van cultuureducatie, namelijk van 29% in 2020 naar 14% in 2023.

9.3 Programma- en curriculum/onderwijsontwikkeling

Bij het onderdeel programma- en curriculumontwikkeling hebben we een aantal vergelijkingen kunnen maken ten opzichte van 2020.

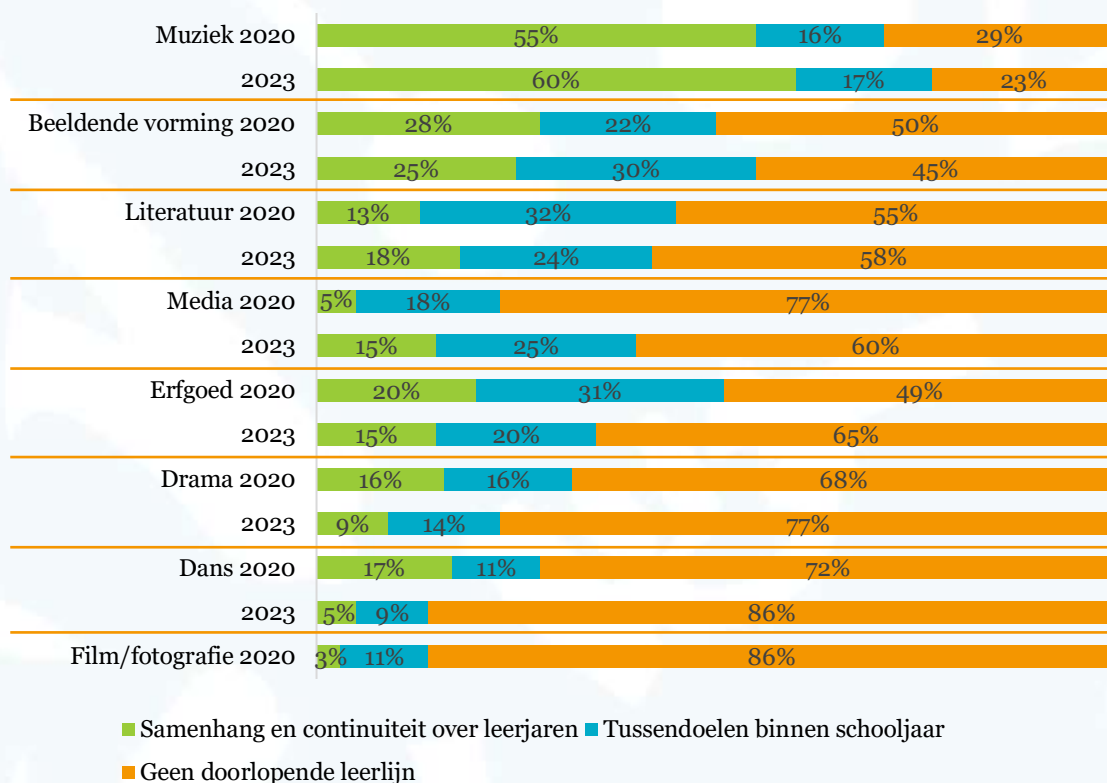

Grafiek 26 In hoeverre is er samenhang aanwezig op school?

In de samenhang van cultuureducatie met het onderwijs zijn er verschillende verschuivingen geweest. De samenhang met de culturele omgeving is in 2023 verslechterd ten opzichte van 2020. Daarentegen is de samenhang tussen de verschillende leerjaren in 2023 aanzienlijk verbeterd t.o.v. 2020. De samenhang met de zaakvakken werd in 2020 vaker gerealiseerd dan in 2023. De verschillen in meetjaren betreffende de samenhang tussen cultuureducatie met taal- en met rekenonderwijs zijn minimaal.

Naast de samenhang tussen verschillende onderdelen is ook de vergelijking gemaakt met betrekking tot de doorlopende leerlijn bij de diverse disciplines. Bij een groot deel van de scholen is er bij een aantal disciplines in 2023 meer samenhang en continuïteit door de leerjaren heen dan in 2020.

In onderstaande grafiek is te zien dat de samenhang bij met name media, maar ook bij muziek en beeldende vorming is toegenomen. Bij de disciplines erfgoed, drama en dans is de samenhang afgenomen. Met betrekking tot literatuur is de samenhang verschoven van tussendoelen binnen het schooljaar naar samenhang en continuïteit door de leerjaren heen.

Grafiek 27 In welke mate werkt u met een doorlopende leerlijn binnen de verschillende disciplines?

Er is een duidelijke stijging te zien van het percentage scholen dat de verbinding maakt tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. In 2020 maakte 41% van de scholen de verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie en in 2023 is dat 79% van de scholen.

9.4 Samenwerking onderwijs en cultuurpartners

Bij de manier van samenwerken zijn minimale verschuivingen te zien. Er zijn minder scholen die gebruikmaken van het aanbod van culturele organisaties. Dit percentage is gedaald van 78% in 2020 naar 73% in 2023. Het vraaggerichte werken is hetzelfde gebleven. Co-creatie is gestegen van 6% in 2020 naar 10% in 2023. Het percentage scholen dat niet samenwerkt met een culturele organisatie lijkt licht te zijn gestegen, van 2% in 2020 naar 4% in 2023.

10 Conclusies en aanbevelingen

Visie, draagvlak en beleid

Meer dan helft van de scholen heeft de visie op cultuur vastgelegd in een cultuurbeleidsplan. Dit aantal is echter afgenomen sinds 2020. De visie is voornamelijk zichtbaar in de samenwerking met culturele organisaties en is veelal vertaald in het activiteitenprogramma. Op de helft van de scholen is de visie zichtbaar in de manier waarop de groepsleerkrachten cultuureducatie verzorgen.

Projectleiders van de CmK-projecten helpen scholen op verschillende manieren om een visie op papier te krijgen. Het ligt ook aan de school hoe hiermee wordt omgegaan.

- Stimuleer projectleiders om aan de slag te gaan met de visie op cultuureducatie. Kies daarbij een traject dat passend is bij de school. Help projectleiders hiermee met praktische handvatten, zoals praatkaarten of sjablonen. Kijk ook wat de rol van EVI hierin kan zijn.
- Bespreek samen met projectleiders wat zij nodig hebben om de cultuureducatie op scholen die een visie hebben actueel te houden.

Op de meerderheid van de scholen is een interne cultuurcoördinator (icc'er) aanwezig, maar dit aantal is gedaald sinds 2020. Twee derde van de icc'ers is gecertificeerd, maar ook dit percentage is gedaald sinds 2020. Het gemiddeld aantal taakuren verschilt sterk per school. Het is gemiddeld 41 uur per school. Dit is wel gestegen sinds 2020.

- Kijk samen met projectleiders hoe je scholen zonder icc'er kunt verleiden toch een icc'er aan te stellen en deze uren toe te kennen. Hetzelfde geldt voor scholen met weinig taakuren voor de icc'ers.
- Maak het voor alle niet-gecertificeerde icc'ers praktisch haalbaar om naar een icc-cursus te gaan. Denk hierbij aan meerdere cursuslocaties in de provincie.

Rondom financiën zijn er veel vragen op scholen. Een derde van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld, weet niet of er een aparte post is voor cultuureducatie. Daarnaast weten veel scholen niet van welke regelingen ze gebruik (kunnen) maken. Dat zien we terug in het percentage scholen dat aangeeft mee te doen met CmK. Dit is lager dan het daadwerkelijke aantal. Er is veel vraag naar informatie op het gebied van subsidieregelingen. Projectleiders regelen nu allerlei financiële zaken achter de schermen voor de scholen. Zij weten waar ze financiering voor verschillende trajecten en activiteiten kunnen regelen.

- Ondersteun projectleiders met actuele informatie over landelijke en provinciale regelingen.

- Bekijk samen met de projectleiders welke financiële mogelijkheden inzichtelijker gemaakt kunnen worden voor scholen en hoe deze informatie gedeeld kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan een bijeenkomst in verschillende regio's waar informatie wordt gedeeld en scholen ervaringen en ideeën kunnen uitwisselen. Houd hen aansluitend via de mail op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen.
- Houd scholen op de hoogte van landelijke ontwikkelingen en maak deze concreet voor hen.

Twee derde van de scholen heeft aangegeven dat borging een aandachtspunt is voor de komende periode. Dit is ook een zorg van beleidsmedewerkers. Zij zien graag dat alle scholen betrokken zijn bij CmK en dat behouden blijft wat is bereikt, als CmK stopt.

- Bekijk samen met de projectleiders hoe je cultuureducatie kunt borgen op de scholen. Ontwikkel hier samen met hen hulpmiddelen voor.
- Kijk ook samen met de projectleiders hoe scholen die nu niet meedoen met CmK, verleid kunnen worden om de volgende CmK-periode wel mee te doen. Betrek hierbij eventueel beleidsmedewerkers als het gaat om meerdere scholen binnen een gemeente.

Bijna de helft van de scholen heeft geen plan van aanpak en visie op het gebied van ouderbetrokkenheid met betrekking tot cultuureducatie. Scholen betrekken ouders wel op allerlei manieren, zoals het helpen bij vervoer, maar ook het delen van foto's en exposities en begeleiding in de klas indien nodig. Slechts een paar scholen geven aan dat ouders niet betrokken worden bij cultuureducatieve activiteiten. Het ligt aan de activiteit of aan ouders wordt gevraagd te helpen. Ouderbetrokkenheid lijkt geen aandachtspunt voor scholen.

Deskundigheid

Deskundigheidsbevordering van de leerkrachten is op slechts 28% een aandachtspunt. Door de helft van de scholen wordt ervoor gekozen om vakleerkrachten in te huren. Zij nemen op drie kwart van deze scholen de les over om de werkdruk van de groepsleerkracht te verlichten. Tijd is een groot probleem voor leerkrachten. Om aan cultuureducatie te doen, maar ook voor hun deskundigheidsbevordering op dit gebied. De inzet van vakleerkrachten is een oplossing waarvan steeds meer scholen gebruikmaken.

- Kijk met projectleiders naar verschillende mogelijkheden om meer deskundigheid te school in te krijgen, bijvoorbeeld met projecten met (muziek)verenigingen. Let wel op dat dit meer wordt dan alleen lessen overnemen, maar dat de groepsleerkracht betrokken blijft. Hierbij kan gekeken worden naar samenwerking binnen een gemeente of kern, waarbij samen met de lokale (muziek)vereniging een programma wordt opgezet voor de scholen in de buurt. Hierdoor maken leerlingen kennis met de desbetreffende discipline en de vereniging. Voor de school is het interessant om op deze manier

cultuureducatie aan te bieden. Hierbij kan een combinatie gemaakt worden van binnen- en buitenschools aanbod.

- Bekijk samen met de projectleiders of het interessant is om lokaal een pool van vakleerkrachten voor scholen op te zetten.
- Ontwikkel samen met enerzijds projectleiders en anderzijds landelijke organisaties tools waarmee groepsleerkrachten de deskundigheid kunnen vergroten.
- Breng bestaande trainingen onder de aandacht.

Programma- en curriculum/onderwijsontwikkeling

Vakintegratie wordt op de helft van de scholen belangrijk gevonden. Er is wel steeds meer samenhang binnen cultuureducatie in de verschillende leerjaren (doorlopende leerlijn), met name voor muziekonderwijs en beeldende vorming. De samenhang met andere vakken blijft echter beperkt. Projectleiders zeggen dat er steeds meer vraag is naar vakintegratie en scholen hier steeds vaker mee bezig zijn.

- Kijk samen met de projectleiders hoe de scholen ondersteund kunnen worden bij vakintegratie. Denk hierbij aan tools die de projectleiders kunnen inzetten om de leerkrachten uit te dagen om vakoverstijgend te werken.

Op vier van de vijf scholen is er een verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. Deze scholen zoeken veelal de verbinding door te kijken naar leermogelijkheden voor leerlingen buiten de school. Gemeenten willen de verbinding tussen binnen- en buitenschools aanbod inzetten voor kansengelijkheid, wat voor gemeenten een belangrijk aandachtspunt is. Kinderen moeten de kans krijgen in contact te komen met kunst en cultuur om zo hun talenten te ontdekken. De verbinding tussen binnen- en buitenschools aanbod is slechts voor een klein deel van de scholen een aandachtspunt.

- Stimuleer projectleiders (en ondersteun hen hierbij) om samen met de scholen te kijken wat zij nodig hebben van de gemeente om de verbinding beter en vaker tot stand te brengen en vraag dit gezamenlijk aan de gemeente. Zet hierbij ook in op kansengelijkheid.
- Deel landelijke ontwikkelingen en voorbeelden over de verbinding binnen- en buitenschools met leerkrachten. Dit kan via de mail/post en andere communicatiemiddelen zodat leerkrachten geïnspireerd worden. Zit hierbij ook in op kansengelijkheid.

Samenwerking onderwijs en cultuurpartners

Bijna drie kwart van de scholen werkt samen met een culturele partner door het beschikbare aanbod af te nemen. Het meeste wordt samengewerkt met de bibliotheek en kunstenaars.

Drie kwart van de scholen geeft aan bereid te zijn om samenwerkingen met culturele partners verder te ontwikkelen.

Gemeenten vinden het belangrijk dat wordt samengewerkt met lokale culturele partners. Dit wordt dan ook gestimuleerd vanuit de gemeente. Veel gemeenten hebben een cultuurcoach die in een aantal gemeenten ook de projectleider van CmK is. Hierdoor zijn de lijntjes tussen het onderwijs en de culturele partners kort.

- Bekijk samen met de projectleiders hoe je de scholen meer vraaggericht en/of aan co-creatie kunt laten werken.
- Kijk hierbij wat de mogelijkheden zijn voor buitenschools aanbod.

Kansengelijkheid

Landelijk is er steeds meer aandacht voor kansengelijkheid, ook als het aankomt op cultuureducatie. Cultuureducatie kan ook ingezet worden om de kansengelijkheid te vergroten. Scholen onderkennen dit, maar bespreken dit niet in het team. De projectleiders geven aan dat dit komt doordat er weinig tijd is. Een derde van de scholen vindt kansengelijkheid een aandachtspunt, terwijl projectleiders en de beleidsmedewerkers aangeven dat kansengelijkheid een belangrijk aandachtspunt zou moeten zijn voor scholen. Om hieraan te werken wordt steeds meer de verbinding gezocht met binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. Hiervoor worden dan ook speciale projecten opgezet.

De scholen krijgen hierbij te maken met verschillende knelpunten. Enerzijds vanuit de achtergrond van kinderen (gebrek aan medewerking van de ouders, hun gebrek aan aandacht voor kunst en cultuur en de financiële situatie thuis), maar ook vanuit school, zoals het gebrek aan financiële middelen, gebrek aan tijd om dit te organiseren en een gebrek aan een visie op cultuureducatie.

Beleidsmedewerkers zeggen dat er verschillende mogelijkheden zijn op het gebied van kansengelijkheid die scholen en culturele partners niet kennen.

- Laat projectleiders en beleidsmedewerkers samen optrekken om meer bekendheid te geven aan de (financiële) mogelijkheden aangaande kansengelijkheid.
- Laat projectleiders bij scholen inventariseren wat zij hiervoor nodig hebben en klop hiervoor aan bij de gemeente.

Kennisdeling en netwerken

Onder de taken van Plein C vallen het stimuleren van netwerken en het overdragen van kennis. Er is behoefte om ervaringen uit te wisselen door middel van bijeenkomsten. Dit kan informeel, maar ook door actief voorbeelden te delen. De meeste behoefte bestaat aan informatie over 1) subsidieregelingen, 2) deskundigheidsbevordering en 3) landelijke ontwikkelingen.

- Maak voor alle drie onderwerpen informatiestromen met een combinatie van communicatiemiddelen (mails, bijeenkomsten, social media, filmpjes, posters om op school op te hangen).

Plein C heeft de afgelopen periode een grote stap gemaakt in zijn dienstverlening en communicatie. Na een periode van wisselingen zijn er nu vaste contactpersonen bij wie projectleiders, maar ook beleidsmedewerkers terecht kunnen met hun vragen. De bijeenkomsten van Plein C worden erg gewaardeerd door de projectleiders. Het is echter niet altijd duidelijk welke programma's, regelingen en trainingen door Plein C worden aangeboden. Daarnaast loopt de communicatie niet altijd vlekkeloos; e-mails komen niet aan of bij de verkeerde personen. Projectleiders hebben daarnaast het idee dat Plein C vooral een controlerende rol heeft. Beleidsmedewerkers hebben een positief beeld over Plein C als een kundige partij met een ondersteunende rol. Zij zien Plein C als aanjagers van cultuur, zowel op het gebied van cultuureducatie als van amateurkunst. Beleidsmedewerkers vinden Plein C soms onvoldoende zichtbaar. Daarnaast leeft het idee dat er veel regeltjes zijn waar rekening mee gehouden moet worden.

- Zorg ervoor dat projectleiders een vaste contactpersoon houden en daar terecht kunnen met vragen.
- Organiseer bijeenkomsten waarbij er ruimte is voor uitwisseling van ervaringen. Projectleiders, maar ook beleidsmedewerkers lopen tegen dezelfde zaken aan en willen van elkaar leren. Dit kan met alle regio's, maar ook in de regio met een meer select gezelschap. Dit kan afzonderlijk voor projectleiders en afzonderlijk voor beleidsmedewerkers, maar ook samen.
- Zorg voor een duidelijk overzicht van de programma's, trainingen en regelingen. Houd deze actueel en communiceer deze actief met de projectleiders.
- Zorg ervoor dat communicatielijnen duidelijk zijn. Zorg dat je adressenbestand op orde is.
- Profileer je meer als kennispartner, door onder andere bijeenkomsten, maar ook door actief informatie te delen met beleidsmedewerkers (CmK4, cultuureducatiebeleid en amateurkunsten). Het imago van controlerende partij zal dan minder worden.
- De factsheet vanuit dit onderzoek werd gewaardeerd, omdat op deze manier zichtbaar wordt wat er gebeurt op het vlak van cultuureducatie. Kijk naar de mogelijkheden om dit soort informatie vaker te delen.

- Bekijk of je voor nieuwe beleidsmedewerkers (en projectleiders) een kennismakingsdag kunt organiseren waarin ze kennismaken met Plein C en de onderwerpen waarbij Plein C hen kan ondersteunen.
- Sluit aan bij bestaande overleggen waarin Plein C zich kan presenteren: overleggen tussen gemeente, scholen en culturele partners. Dit kan in overleg met de projectleider of de beleidsmedewerker.

Evaluatie EVI

Bijna de helft van de scholen die Evi heeft ingevuld, zegt dat ze de vragen een paar keer moesten lezen voordat ze wisten wat ze moesten doen. Een derde vond het makkelijk om EVI in te vullen. De helft van de scholen vond dat het rapport hun handvatten gaf om verder te gaan met cultuureducatie. Een derde vond het weinig concreet om ermee aan de slag te kunnen. Een kwart wil juist met de projectleider/cultuurcoach bespreken hoe ze hiermee om moeten gaan. Drempels die scholen ervaren bij het invullen van EVI zijn dat ze niet zijn uitgenodigd, of dat het te lang duurde.

- Organiseer bijeenkomsten waarbij EVI gezamenlijk ingevuld kan worden. Ondersteuners zijn hierbij aanwezig om te helpen bij vragen.
- Maak bij projectleiders duidelijk wat EVI kan betekenen en hoe ze het kunnen gebruiken als gespreksinstrument wanneer het samen wordt ingevuld.

Bijlage

Bijlage 1: Vragenlijst

Vragenlijst scholen evaluatie cultuureducatie Plein C

Beste leerkracht,

In opdracht van Plein C, de provinciale instelling voor cultuureducatie van Noord-Holland, doen wij onderzoek naar de stand van zaken op het gebied van cultuureducatie binnen het onderwijs. Daarvoor hebben we input vanuit jullie nodig.

Wij willen je vragen antwoord te geven op de volgende vragen, zodat we Plein C kunnen adviseren over de wensen en behoeften die spelen op de scholen.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Claudia de Graauw
Onderzoeker

Algemene vragen:

1. Op welke school geef je les? _____
2. In welke gemeente staat de school?

3. Wat is de BRIN-code van de school? _____
4. Wat is je functie?

Visie en organisatie

5. Heeft je school een visie op cultuuronderwijs? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - Ja, maar deze visie is niet schriftelijk vastgelegd
 - Ja, deze visie is vastgelegd in het schoolplan en/of de schoolgids
 - Ja, deze visie is vastgelegd in een cultuurbeleidsplan
 - Nee, maar we zijn ermee bezig
 - Nee → naar vraag 7
6. Hoe is de visie op cultuuronderwijs herkenbaar in de praktijk van de school? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - Deze is vertaald in een activiteitenprogramma
 - Deze is zichtbaar in de samenwerking die wij hebben met culturele instellingen

- Deze is zichtbaar in de professionaliseringsplannen voor het team
 - Deze is zichtbaar in de doorgaande leerlijn die het team gebruikt
 - Deze is zichtbaar in de manier waarop de groepsleerkrachten cultuuronderwijs verzorgen in de klas
 - Deze is anders zichtbaar, namelijk:
 - Wij hebben deze visie nog niet vertaald naar de praktijk
7. Is of zijn er interne cultuurcoördinatoren op je school?
- Ja, we hebben ... [aantal] gecertificeerde cultuurcoördinator(en)
 - Ja, we hebben ... niet-gecertificeerde cultuurcoördinator(en)
 - Nee → naar vraag 9
8. Hoeveel (taak)uren per schooljaar zijn er in totaal voor cultuurcoördinatie beschikbaar? (Een (taak)uur wordt in dit geval gemeten in hele uren (60 minuten))
- [open] uur per schooljaar
 - Weet ik niet
9. Is cultuuronderwijs als aparte post opgenomen in de begroting van de school?
- Ja
 - Nee
 - Weet ik niet
10. Van welke regelingen maakt de school gebruik? (*meer antwoorden mogelijk*)
- Cultuureducatie met Kwaliteit
 - Méér Muziek in de Klas
 - Gemeentelijke regelingen
 - Losse regelingen/subsidie per activiteit, namelijk...
 - We maken geen gebruik van regelingen/subsidies
 - Anders, namelijk...

Vakleerkrachten

11. Zijn er op de school vakleerkrachten (aangesteld of ingehuurd) voor cultuuronderwijs? (meerdere antwoorden mogelijk)
- Ja, we hebben vakleerkracht(en) in dienst → vraag 12
 - Ja, we huren vakleerkracht(en) extern in → vraag 12
 - Ja, we hebben zowel ingehuurde vakleerkracht(en) als vakleerkracht(en) in dienst → vraag 12
 - Ja, we hebben vakleerkrachten die als vrijwilliger bij ons les geven → vraag 12
 - Ja, we hebben groepsleerkrachten met een vakspecialisatie → vraag 12
 - Nee → vraag 13
12. Welke onderstaande uitspraken over de samenwerking tussen groepsleerkrachten en vakleerkrachten van toepassing op uw school?
- De vakleerkracht neemt lessen over en verlicht de werkdruk van de groepsleerkracht

- De vakleerkracht en groepsleerkracht geven samen les, waarbij ze door co-teaching van elkaar leren (vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch)
- De vakleerkracht en groepsleerkracht werken samen aan de vormgeving van het vak en verdelen de lessen
- De vakleerkracht coacht de groepsleerkracht in het verzorgen van cultuuronderwijs

Programma

13. Kun je in het onderstaande schema aangeven in hoeverre er een samenhang op school aanwezig is tussen

	Geen	Incidenteel	Behoorlijk	Structureel
a. Cultuuronderwijs en taalonderwijs				
b. Cultuuronderwijs en rekenonderwijs				
c. Cultuuronderwijs en de zaakvakken (aardrijkskunde, geschiedenis, biologie)				
d. Cultuuronderwijs in de verschillende leerjaren				
e. Cultuuronderwijs en de culturele omgeving van de leerling				

14. In welke mate werkt u met een doorlopende leerlijn binnen de verschillende vakken?

	Geen doorlopende leerlijn	tussendoelen binnen schooljaar	samenhang en continuïteit over leerjaren
Beeldende vorming			
Dans			
Drama			
Erfgoed			
Literatuur			
Media			
Muziek			

15. Wordt er op school verbinding gelegd tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie?

- Ja → vraag 16
- Nee → vraag 17

16. Op wat voor manier wordt er verbinding gelegd tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie?

- Afstemming buitenschools (cultuur)aanbod op thema's binnen school (bijv. in samenwerking met buitenschoolse opvang of aanbieders in de regio);
- Lokale cultuuraanbieder verzorgt binnenschools cultuuronderwijs, waarvoor de leerlingen zich buitenschools kunnen aanmelden voor verdieping;

- We gebruiken buitenschoolse ervaringen van leerlingen in het onderwijs, zodat het leren op school beter aansluit bij het leven buiten school;
- Kinderen in aanraking brengen met leermogelijkheden buiten school, zoals musea, clubs en de bibliotheek;
- Anders, namelijk.....

→ Vraag 18

17. Waarom wordt er geen verbinding gelegd tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie?

- Er is geen aanbod in de regio.
- We hebben geen connectie met organisaties in de regio
- We hebben hier geen tijd voor.
- We hebben hier geen interesse in.
- Anders, namelijk

Samenwerking

18. Welk van onderstaande antwoorden is het meest van toepassing als het gaat om de samenwerking met de culturele omgeving? (een antwoord mogelijk)

- Er wordt niet samengewerkt
- Onze school maakt gebruik van een beschikbaar aanbod van culturele instellingen
- Onze school formuleert een vraag en de culturele instelling speelt hierop in
- We ontwikkelen gezamenlijk activiteiten, die we samen uitvoeren

Betrokkenheid ouders

19. Is er een visie en plan van aanpak op ouderbetrokkenheid?

- Er is een visie met daarin een plan van aanpak op ouderbetrokkenheid
- Er is een visie, maar geen plan van aanpak op ouderbetrokkenheid
- Er is een plan van aanpak maar geen visie op ouderbetrokkenheid
- Nee

20. Op welke manier betrekken jullie de ouders bij cultuuractiviteiten? (*meer antwoorden mogelijk*)

- Ouders met een bepaalde expertise worden gevraagd een workshop te geven in de klas.
- Ouders helpen mee als begeleiding in de klas als dat nodig is.
- Ouders worden gevraagd om te helpen in verband met vervoer.
- Er wordt gedeeld wat kinderen op school maken en meemaken doormiddel van foto's, exposities en presentaties.
- Er zijn ouder-kind lessen.
- Er worden themabijeenkomsten georganiseerd.
- Ouders worden niet betrokken bij activiteiten. → vraag 22
- Anders, namelijk ...

21. Hoe vaak betrekken jullie ouders bij culturele activiteiten?

- Bij alle activiteiten is er hulp nodig.
- Alleen bij activiteiten buiten school wordt hulp gevraagd.
- Ligt aan de activiteit of ouders gevraagd wordt om te helpen.
- Anders, namelijk

→ Vraag 23

22. Waarom worden ouders niet gevraagd om te helpen?

- We organiseren weinig activiteiten.
- De meeste ouders hebben niet de middelen om te helpen op praktisch vlak.
- Het kost te veel moeite om ouders bereid te vinden om te helpen.
- Er is sprake van een taalbarrière tussen ouders en de school
- We weten niet goed hoe we ouders kunnen vragen om te helpen

Kansengelijkheid

23. Beantwoord de volgende stellingen:

	Helemaal eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal oneens
1. Cultuureducatie is een manier om kansenongelijkheid te verkleinen op school.					
2. Op onze school bespreken we regelmatig met het team hoe we cultuureducatie kunnen inzetten om kansengelijkheid te bevorderen.					
3. We zetten een cultuurcoach in om de juiste activiteiten te vinden om kansengelijkheid te bevorderen.					
4. Op onze school laten we alle leerlingen kennis maken met verschillende disciplines van cultuureducatie (tekenen, dans, spel), zodat iedereen daarin gelijk staat.					

5. We maken veel culturele uitstapjes, anders komen kinderen niet in contact met cultuur.					
6. Op onze school wordt er samengewerkt met lokale culturele partners zodat alle leerlingen in contact komen met cultuureducatie ook na schooltijd.					
7. We leggen een link tussen de thuiscultuur van de kinderen en het cultuurprogramma op school					
8. Wij nodigen ouders bewust uit voor culturele activiteiten, zodat zij ook in aanraking komen met cultuur.					
9. We stimuleren ouders om ook in de vrije tijd culturele uitstapjes te maken.					
10. Wij houden er rekening mee dat de culturele diversiteit van onze school voldoende terug te zien is in het cultuurprogramma, schoolbibliotheek en de leermiddelen bij ons op school					

24. Welke knelpunten ervaart de school op het gebied van kansengelijkheid?

Evaluatie EVI

Afgelopen schooljaar heb je voor het eerst EVI ingevuld. We hebben verschillende geluiden terug gehoord en willen graag weten wat jouw mening is over het gebruik van EVI.

25. Heb je EVI ingevuld afgelopen schooljaar?

- Ja → vraag 26
- Nee → vraag 28

26. Wat vond je van de vragen in EVI? *(meer antwoorden mogelijk)*

- Makkelijk in te vullen. Ik begreep wat ze wilden weten.
- Moest de vragen een paar keer lezen voordat ik door had wat ze wilden weten.
- Voor mijn gevoel stonden er vragen dubbel in.
- Ik vond het lastig om in te vullen.
- De vragen waren onduidelijk. Ik wist niet wat er bedoeld werd.

27. Wat vond je van de resultaten die je kreeg na het invullen van EVI? *(meer antwoorden mogelijk)*

- Het geeft me handvatten om verder te gaan met cultuuronderwijs.
- Ik wil het samen met de cultuurcoach/cultuurmakelaar bespreken om te zien wat het voor onze school betekent.

- Het is veel te uitgebreid, waardoor het niet bruikbaar is.
- Het is te weinig concreet om me aan de slag te kunnen
- Ik heb nog geen tijd genomen om de resultaten te bekijken.

28. Welke praktische drempels heb je ervaren tijdens het invullen van EVI? (*meer antwoorden mogelijk*)

- Ik heb geen drempels ervaren.
- De verplichting van het invullen met twee personen. (icc'er + directeur).
- Het invullen duurt te lang.
- Een aantal vragen hadden meer uitleg nodig.
- De inloggegevens deden het niet.
- De invulperiode viel precies in een drukke periode op school, waardoor er weinig tijd was om het goed in te vullen.
- We zijn niet uitgenodigd EVI in te vullen
- We hebben ervoor gekozen het niet in te vullen
- Anders, namelijk...

Wensen en behoeften

29. Welke drempels ervaart jouw school om cultuureducatieve activiteiten aan de leerlingen aan te bieden? (Kies de drie belangrijkste)

- Onvoldoende financiële middelen voor de inkoop van culturele activiteiten
- Onvoldoende middelen voor vervoer leerlingen
- Beschikbare aanbod sluit niet aan bij de leerlingen op onze school
- Beschikbare aanbod sluit niet aan bij de visie van de school
- Culturele instellingen passen niet bij de visie van de school
- Onvoldoende tijd leerkrachten
- School stelt andere prioriteiten
- Ouders zijn niet betrokken
- Anders, namelijk

30. Plein C verzorgt in de provincie Noord- Holland (netwerk) bijeenkomsten en trainingen voor het onderwijs en voor culturele instellingen, zoals de ICC-training (Interne Cultuur Coördinator) en begeleid scholen bij het opstellen van een visie met betrekking tot cultuuronderwijs. Wat heb jij van een organisatie als Plein C nodig om (een visie op) cultuuronderwijs te vormen en te implementeren binnen jouw school?

- (Netwerk) bijeenkomsten** kunnen bijwonen met ICC'ers uit de verschillende scholen en regio's
Bij voorkeur op het gebied van:
 - landelijke ontwikkelingen
 - deskundigheidsbevordering / nascholing
 - kansengelijkheid,
 - ouderbetrokkenheid
 - subsidieregelingen
- Per post of mail** informatie/ concrete handvatten ontvangen op het gebied van:

- landelijke ontwikkelingen
- deskundigheidsbevordering / nascholing
- kansengelijkheid,
- ouderbetrokkenheid
- subsidieregelingen
- **Op de eigen school** trainingen ontvangen om deskundigheid binnen het team te bevorderen.
- **Op de eigen school** hulp bij het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn voor cultuureducatie ontvangen.
- **Anders**, namelijk...

31. Wat zijn volgens jou inhoudelijke aandachtspunten voor cultuureducatie op de scholen de komende periode? (Kies de drie belangrijkste)

- Samenwerking met de culturele omgeving
 - Vakkenintegratie
 - Gelijke kansen: (zorgen dat alle leerlingen in aanraking komen met kunst en cultuur)
 - Deskundigheid leerkrachten
 - Doorlopende leerlijn groep 1 – 8
 - Doorlopende leerlijn met het voortgezet onderwijs
 - Borging binnen de school
 - Kennisdeling met andere scholen
 - Verbinding binnen- en buitenschoolse activiteiten
 - Anders, namelijk
-

Monitor cultuureducatie Noord-Holland 2023

Respons: 132

Scholen met een visie op cultuuronderwijs

Regelingen

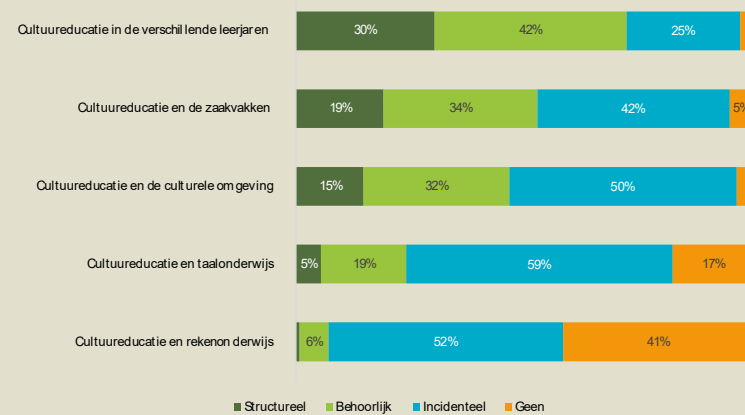
Cultuureducatie met Kwaliteit.	52%
Méér Muziek in de Klas.	18%
Gemeentelijke regelingen.	51%
Losse regelingen/ subsidie per activiteit.	28%
We maken geen gebruik van regelingen/ subsidies.	6%

Betrokkenheid ouders

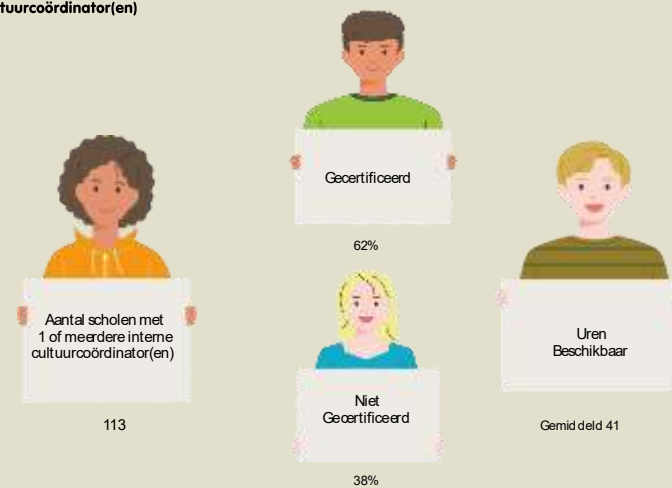

Helpen met vervoer.	94%
Foto's, exposities en presentaties.	91%
Begeleiding in de klas als dat nodig is.	89%
Een workshop geven in de klas.	54%
Thema bijeenkomsten	28%
Ouder-kind lessen.	9%
Ouders worden niet betrokken	2%

Samenhang op school van cultuuronderwijs met ...

Interne cultuurcoördinator(en)

Binnen- en buitenschoolse cultuureducatie

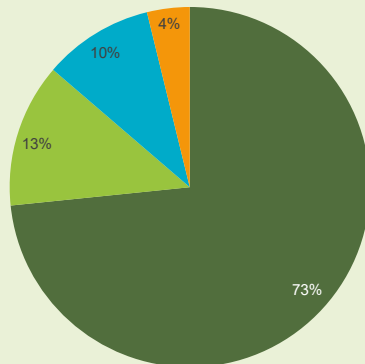

Wel verbinding	79%
Leermogelijkheden buiten school	80%
Afstemming op thema's binnen school	56%
Leerlingen kunnen aanmelden voor verdieping	40%
Buitenschoolse ervaringen gebruiken	14%

Geen verbinding 20%

We hebben geen connectie met organisaties. 30%
 We hebben hier geen tijd voor. 30%

Samenwerking met culturele organisaties

- Onze school maakt gebruik van een beschikbaar aanbod van culturele organisaties.
- We ontwikkelen gezamenlijk activiteiten, die we samen uitvoeren.
- Onze school formuleert een vraag en de culturele organisatie speelt hierop in.
- Er wordt niet samengewerkt.

Kansengelijkheid

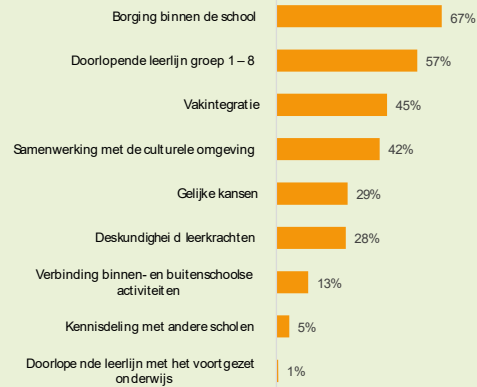
Opvallende stellingen waar men het mee eens was:

Cultuureducatie is een manier om kansengelijkheid te verkleinen op school.
 We laten alle leerlingen kennis maken met verschillende disciplines.

Opvallende stellingen waar men het niet mee eens was:

We zetten een cultuurcoach in om de juiste activiteiten te vinden.

Aandachtspunten komende periode

Bijlage 3: open antwoorden

Welke knelpunten ervaart de school op het gebied van kansengelijkheid

- Verschillen in cultuur. Verschillen in financiën. Verschillen in sociaal culturele achtergrond.
- Een hele grote groep bij ons op school heeft een hele sterke basis van huis uit. Een aantal kinderen niet. Daardoor merk je een duidelijk niveauverschil. Veel kinderen hebben een hele sterke basis, maar niet iedereen.
- Er is een groot verschil tussen leerlingen die thuis wel worden gestimuleerd op cultureel gebied en leerlingen die daar thuis niet of nauwelijks mee in aanraking komen. Ik denk dan aan het lezen van boeken, uitstapjes naar musea, theaterbezoek, etc. Je ziet dat terug in de betrokkenheid, woordenschat, openstaan voor, etc.
- School is niet altijd in de nabijheid van de thuissituatie waardoor het moeilijker is een koppeling te maken van het cultuuraanbod van school en thuis.
- Kinderen komen van huis uit niet/nauwelijks in aanraking met cultuuronderwijs.
- We hebben veel kinderen die thuis weinig in aanraking komen met cultuur.
- Ik spreek even voor mezelf: de ouders van 'buitenlandse' leerlingen leggen vaak de lat erg hoog en zijn alleen gericht op leren van taal, spelling, rekenen en niet op cultuur terwijl sommige kinderen daar wél in uitblinken. Deze leerlingen hebben vaak wel een taalachterstand waardoor ze sowieso vaak kansengelijkheid hebben. Zij moeten harder werken om een niveau te halen wat vervolgens nog niet erg loont.
- We hebben niet veel kinderen op school van andere nationaliteiten.
- Wij hebben niet veel kinderen met een donkere huidskleur op school. Dat maakt het lastig om die kinderen te gemoed te komen. Ook die kinderen zouden meer van hun cultuur terug moeten zien op school, maar dat lijkt we lastig van de grond te komen.
- Onze school staat in een buurt waarin de mensen over het algemeen hoog opgeleid zijn. Niet erg divers. Kinderen op onze school hebben hoog opgeleide ouders en komen ook via de ouders met kunst-cultuur in aanraking .
- Er zit een discrepantie tussen de gezinnen die bewust kiezen voor Montessori-onderwijs en de mensen die de school kiezen omdat die op loopafstand ligt. Daarnaast zijn er veel NT2-leerlingen. Niet voor iedereen is en vanzelfsprekend om musea te bezoeken, naar (klassieke) muziek te luisteren, een instrument te bespelen. Niet alle kinderen beschikken over tekenmaterialen en vermaken zich vooral met gamen. Ons cultuuraanbod gaat hand in hand met ons kosmisch onderwijs. Kosmisch omvat zowel geschiedenis, natuur, aardrijkskunde, maar ook lezen, rekenen en taal. We merken grote verschillen in algemene ontwikkeling.
- Om alles aan ieder kind aan te bieden. Een goede doorlopende lijn ontbreekt bij sommige disciplines.
- Het budget van de ouders is verschillend. De een kan wel een culturele activiteit betalen, de ander niet. Taalbarrière speelt bij sommige ouders een rol. Verschillende culturele achtergronden zorgen voor andere interesses.
- Niet alle gezinnen beschikken over genoeg geld om naschoolse activiteiten te kunnen betalen.
- Geld.
- Te weinig financiële middelen
- De kosten die sommige uitjes naar culturele instellingen met zich meebrengen. Bijvoorbeeld een bibliotheek bezoek waar per groep 90,- voor betaald moet worden. Vervoerskosten voor excursies.
- Geld tijd

- Financiering
- De financiële situatie van ouders om naar musea en dergelijke te kunnen gaan.
- Ouders willen wel, maar hebben het geld er niet voor. Ouders willen niet, maar het kind wel. Ouders lezen de berichten die wij sturen niet goed en missen daardoor kansen
- Budget medewerking van ouders
- Financieel en logistieke problemen
- Ouders niet altijd de middelen hebben en/of de kennis om hun kinderen in aanraking te laten komen met culturele activiteiten.
- Geen geld/tijd/behoefte voor bezoek aan theater, bioscoop, museum, bibliotheek. Leescultuur thuis is minimaal. Geen weet van de Nederlandse geschiedenis/cultuur. Maar andersom is onze kennis over de diverse culturen ook mager. Op school willen we de kinderen zo hoog mogelijk uit laten stromen op taal en rekenen daardoor is er in mijn ogen te weinig tijd voor kunst-en cultuuronderwijs.
- Onze populatie heeft het geluk (denken wij in ieder geval) dat zij van huis uit gestimuleerd worden
- We zijn nog in ontwikkeling met ons cultuuronderwijs.
- Onze leerling populatie is divers. Daarin zie je al een grote ongelijkheid. Kinderen die geregeld iets cultureels doen en kinderen die nooit iets doen. We ervaren het niet zozeer als knelpunt en zorgen ervoor dat onze leerlingen wel naar musea gaan ed.
- Weinig ongelijkheid op school. De meeste kinderen krijgen gelijke kansen. Hoog opgeleide en welvarende ouders.
- Weinig, kansongelijkheid leeft hier niet op school. Indien nodig helpen we waar nodig bij de paar kinderen die een andere status hebben.
- We zijn ons er bewust van dat dit er is. Ook bij ons op school.
- We hebben te maken met een kleine school, die in een kansarme wijk staat. Hierdoor komen onze leerlingen te weinig in aanraking met culturele instanties, instellingen etc. Het kunst en cultuur onderwijs raakt snel op de achtergrond, doordat wij de focus vooral hebben liggen op de basisvaardigheden. We begrijpen dat kunst en cultuur een meerwaarde is voor het onderwijs. We zijn in ontwikkeling om dit meer te integreren in het onderwijs.
- Dit is geen besproken item binnen het team.
- Er is nog geen beleid, dus knelpunten zijn nog niet geïnventariseerd.
- Dat wij keuzes moeten maken in het aanbieden van culturele vakken.
- Sommige ouders zijn actief betrokken, anderen heel weinig.
- De uiteenlopende interesses van ouders
- Kennis maken met de wereld buiten de wijk (Spiegel Bussum)
- Niet iedereen gaat buiten school om naar bijv. museum etc.
- Hoe bereik je alle ouders. Geld speelt toch vaak een rol en tijd die kinderen/ouders na school hebben
- Ouderbetrokkenheid is een aandachtspunt, mede door de corona periode.
- Budget van ouders om culturele activiteiten te ondernemen en daarnaast de liggen de interesses van sommige ouders hier niet. Zij zullen hun kinderen dus minder snel meenemen.
- Er heerst een prestatiegerichte cultuur (veel sport en bijles).
- Wij hebben daar (nog) niet zo heel veel mee te maken, onze populatie bestaat uit westerse kinderen met gemiddeld- tot hoog opgeleide ouders. Bij enkele leerlingen is het soms lastig om contact met ouders te krijgen.
- In de Stad van de Zon wonen relatief veel welvarende gezinnen. De meeste kinderen maken regelmatig uitstapjes met het gezin en beoefenen één of meer sport(en). De

'onzichtbare' kansengelijkheid vind ik het grootste knelpunt. Ouders die wel de middelen hebben, maar niet de keuze maken om hun kinderen kennis te laten maken met cultuur en/of sport of bijv. verborgen armoede.

- Betrokkenheid van ouders
- De ouderpopulatie
- Het naschoolse aanbod toegankelijker maken.
- Mankracht: in deze tijd is er geld beschikbaar, maar missen we de personele inzet om de basis voor goede kansengelijkheid te verzorgen.
- Taal, kennis van de wereld
- De taalbarrière van ouders en leerlingen. Niet alles wordt goed begrepen.
- De taal van nieuwkomers is wel eens een struikelblok.
- Zonder cultuur blijft een denkbeeld lang hangen.. Moderne literatuur (up-to-date-boeken) helpen om situaties van meerdere kanten te bekijken. De weg naar de bibliotheek wordt in school wel gevonden maar zou ook in de vakanties gevonden moeten worden. Daarom willen we met alle groepen van de school de bibliotheek jaarlijks bezoeken. Plein C heeft een gevarieerd aanbod gemaakt bij de bibliotheek, maar dit jaar is het er voor veel groepen niet van gekomen om het bezoek te maken. Kunnen jullie iets bedenken waardoor we automatisch jaarlijks dit bezoek brengen aan de bibliotheek? (alle scholen tegelijk tijdens de kinderboekenweek is misschien erg druk maar de maand oktober is uitermate geschikt!)
- Tijd
- Tijd, Regelen vervoer naar locaties.
- Tijdgebrek om nog meer aandacht te kunnen schenken aan cultuur naast alle andere vakken die we aandacht moeten geven.
- Tijd en soms geld.
- Er is geen visie of plan van aanpak voor kansengelijkheid in combinatie met cultuuronderwijs.
- Wij zijn daar nog niet bewust mee bezig. We weten natuurlijk wel dat 't belangrijk is dat alle kinderen veel cultuuraanbod krijgen en op die manier ook de kinderen die thuis geen of weinig aanbod krijgen cultuur mee te geven. Maar bewust in het beleidsplan en in de visie is het niet omschreven. Ik ben er nu van bewust door deze enquête. De ICC-cursus heb ik 15 jaar geleden gevolgd. Toen kwam dat ook niet aan de orde. Dat zal tegenwoordig denk ik ook op de cursus wel het geval zijn.
- We hebben geen duidelijke visie op cultuuronderwijs vastgelegd, dit zorgt ervoor dat we geen doorgaande lijn hebben en de klassen zelf invulling geven aan cultuuronderwijs.
- Er is naar mijn mening te weinig aandacht voor.
- Dit heeft op dit moment niet de aandacht binnen de school.
- Niet altijd zichtbaar
- We zijn daar onvoldoende mee bezig. Dat zou een aandachtspunt kunnen/moeten zijn.
- Op dit moment wordt daar geen aandacht aan besteed. Wij zijn hier nog niet scherp op en er is geen visie.
- Er wordt onvoldoende aandacht aan besteed. Wel informatie hierover, maar weinig actie.
- Hier wordt nog te weinig over nagedacht of besproken.

